

Rekonstrukcija valjaonice u TLM-u

ODOBREN UVOD OPREME

SOUR »Aluminij« počeo je ostvarivati dio svog srednjoročnog plana razvoja. SIZ za ekonomski odnose s inozemstvom SR Hrvatske dao je suglasnost da se za rekonstrukciju i modernizaciju valjaonice uveze odgovarajuća oprema u vrijednosti od 54 milijuna dolara.

U tu opremu uključena su tri valjaonica stana, stroj za kontinuirano lijevanje i valjanje aluminijskih traka i ostala pomoćna oprema.

Rekonstrukcija i modernizacija valjaonice ušla je u srednjoročni plan razvoja SR Hrvatske, pa je nedavno prihvaćena i u Saboru SR Hrvatske.

Početak iskorištavanja te investicije planiran je za 1984. godinu, a investicija će dugoročno osigurati potrebnu kvalitetu postojećeg asortimenta, mogućnost uvođenja novih proizvoda, kao desiniranih limova i rastezne trake, a omogućiće i proizvodnju tankih traka, te bijelih i oplemenjenih folija.

Kod ove investicije ričje je o izdvajaju značajnih deviznih sredstava ali nema dileme da će investicija dati povoljan devizni učinak. Kad se uračuna odliv potreban za otplate deviznih anuiteta i odliv koji nastaje nabavom repromotrenjala za proizvodnju, onda se investicija itekako isplati. Pored ovoga, rekonstrukcija i modernizacija valjaonice pridonijet će većoj proizvodnji aluminijskih proizvoda, a to znači proizvoda koji donose najveću dobit. r. t.

Biblioteka "JURAJ ŠIŽGORIĆ"
59000 ŠIBENIK

ŠIBENJSKI LIST

GLASILO SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA OPĆINE ŠIBENIK

GOD. XX
BROJ 945

IZDAVAČ: INFORMATIVNI CENTAR
ŠIBENIK, 29. kolovoza 1981.

CIJENA
7 DIN

Primjenjena je dosta dugo najavljuvana redukcija struje tzv. specijalnim potrošačima

Nepovoljno za proizvođače aluminija i ferolegura

- Svakog dana zbog neostvarene proizvodnje gubitak od oko 5,3 milijuna dinara
- Bez obzira na dužinu trajanja redukcije samo će elektroliza na Ražinama utrošiti oko 150 milijuna dinara za remont i ponovno uključivanje peći.

Dogodilo se ono što je najavljujano, ali u što nitko nije želio povjerovati: redukcijom struje zahvaćeni su tzv. specijalni potrošači od kojih su čak tri u Šibeniku, a to su elektrolize aluminija u Ražinama i Lozovcu i Tvornica elektroda i ferolegura. Nalog za smanjenu potrošnju električne energije stigao je u utorak oko 13 sati s važnošću od 26. kolovoza, odnosno u 24 sata noću između utorka i srijede, pa do daljnega. Sudbinu smanjene ili sasvim obustavljene isporuke struje dijelit će sa šibenskim kolektivima još dugoratska »Dalmacija» i jedan pogon splitskog »Jugovinila«.

Premda programu redukcije struje, moraju prestatiti radom sve peći u pogonu ferolegura u TEF-u, dok će u elektrolizama aluminija SOUR-a industrije aluminija »Boris Kidrič« biti isključeno iz proizvodnje 50 posto pećiju. Najstariji šibenski radni

kolektiv je u naloženo vrijeme isključio jednu od četiri feromanganske peći, odnosno reducirao se za 25 posto. Do 27. kolovoza u elektrolizama aluminija analog »Elektroprivrede Dalmacije«, njene dispečerske službe, nije proveden u život, jer se čekao sastanak zainteresiranih i nadležnih radi sagledavanja finansijskih posljedica redukcije.

Inače, netom je najavljena redukcija struje tzv. specijalnim potrošačima, najprije za 15. a potom za 25. kolovoza, napravljen je račun u TEF-u i elektrolizama, te dostavljen nadležnim regionalnim i republičkim organima.

Samo gubitak na neostvarenjo proizvodnji, izračunali su u Šibeniku, gubilo bi se ovdje 5,3 milijuna dinara dnevno, a najviše u Ražinama, oko 3,5 milijuna. Za 75 dana, koliko dugo redukcija može trajati, to bi donijelo elektrolizama i TEF-u gubitak od oko 400 milijuna

novih dinara. Na polugodištu tri šibenska pozitivna kolektiva na taj bi način po završenom godišnjem računu zabilježila veliki finansijski negativni saldo.

Gubitak zbog neostvarene proizvodnje je veći, ali nije i jedini gubitak. U elektrolizi aluminija u Ražinama su izračunali da će ih remont i ponovno puštanje u rad 104 peći, čitave jedne od dvije hale, stajati oko 148 milijuna dinara, zavisno od trajanja redukcije. Zatim, gubitak će biti i kod neostvarenog deviznog priliva koji se na Ražinama cijeni (na bazi neproizvedenih 12.000 tona primarnog aluminija za 75 dana redukcije po cijeni od oko 1.700 dolara po tonu) na oko dvadeset milijuna dolara, dok bi za uvoz mazuta, a za potrebe i normalan rad termoelektrana trebalo utrošiti gotovo upola manje deviza.

U tom svjetlu, inače, vodit će se razgovori na sastanku što će se održati u Zagrebu kad ovaj tekst bude u tisku. Stoga, možemo u ovom trenutku govoriti jedino o odluci da se primjeni redukcija struje kod tzv. specijalnih potrošača i o njenim posljedicama, a o rezultatima sastanka izvestit ćemo u slijedećem broju.

Susret gradova prijatelja

Svestrana suradnja

Ovogodišnji tradicionalni trojni susret prijateljskih gradova Virovita (Francuska), Herforda (SR Njemačka), i Šibenika održava se u našem gradu od 25. do 30. kolovoza. Susret je zvanično počeo plearnom sjednicom u srijedu 26. kolovoza, kada su predsjednici prijateljskih gradova Siegfried Moning, Rene Rambaud i Vinko Guberina održali prigodne pozdravne govore. Tom prilikom određeni su članovi pet komisija, koje će raditi odvojeno, a odnosit će se na područje omladine, školstva, sporta, ekologije i zdravstva. Izvršena je i razmjena darova, pa su Šibenčani svojim gostima poklonili Grb grada Šibenika.

Kako se među gostima iz dva prijateljska grada nalazi i grupa od oko 100 mladih od 14 do 17 godina starosti,

to su vođeni posebni razgovori o aktivnostima i radu mladih, te o djelovanju naše omladinske organizacije. Osim toga, za njih je organizirana drugarska večer, na kojoj je nastupila folklorna sekacija omladinskog kulturno-umjetničkog društva, te organizirani brojni sportski susreti.

Gosti iz Herforda i Virovita razgledali su kulturno-povijesne znamenitosti grada i posjetili Muzej grada Šibenika. Drugog dana susreta posjetili su naš najmlađi nacionalni park Kornati i Otok mladosti. Danas će se na plearnoj sjednici voditi završni razgovori o unapređenju suradnje na različitim područjima. Sutra, zadnjeg dana susreta, u pratnji domaćina gošti će posjetiti slapove Krke i Roški slap.

Priznanje za kvalitetu

VODICE - VICEŠAMPION U AKCIJI „LJETO 81.“

Prošle je subote u hotelu »Hajludovo« u Malinskoj predstavnici Turističkog društva Vodice uруčena »Srebrna amfora«, nagrada zagrebačkog tjednika »Arena« i Turističkog saveza Hrvatske za osvojeno drugo mjesto u tradicionalnoj akciji »Ljeto 81.«, u kojoj se izabire najbolje malo turističko mjesto na Jadranu. Od početka sezone, u toj su akciji anketirani gosti u oko 200 manjih mjestih, od Ankarana do Ulcinja. Ocjenjivale su se, prvenstveno, mogućnosti smještaja u kućnoj radnosti i kam-

povima, opskrba, kao i organiziranje izleta i kulturno-zabavnog života. Šampionska titula i nagrada »Zlatna amfora« pripala je ovog ljeta Malinskoj.

»Srebrna amfora« posljednje je u nizu priznanja koja su Vodice, danas najveće i najpoznatije turističko središte šibenske rivijere, osvojile u posljednjih 25 godina. Prvo, posebno priznanje Turističkog saveza Hrvatske za uspješno djelovanje u ovoj oblasti, Vodice su dobile još 1956. godine. Bilo je to vrijedno (Nastavak na 2. stranici)

Mjesna zajednica Brodarica iz svojih sredstava odvojila je 200 tisuća dinara za uređenje 58 metara duge obale, od čega je 28 metara predviđeno za pristajanje jahti. Uz to, obaviti će se radovi na uređenju šetališta uz rijeku i postavljanje rasvjetcnih tijela.

Na slici: radnici »Spužvara« izvode radove na uređenju obale.

(Snimio: A. Baranić)

KRONOLOGIJA 1941-1945

1941.

15. kolovoza

U logoru na Srimi sve je spremno za pokret. Preko 25 boraca iz Prvić Luke, Šepurine i Srime naoružano i opremljeno krenulo je s Angrizova prema zatonskom terenu. Kad su došli na dogovorenog mjesto, umjesto direktive za opći pokret dočekali su ih Dane Rončević i Drago Živković s tužnom vijesti da su Pavle Pap-Šilje i Paško Trlaja strijeljani toga dana u Skradinu i da ni ovoga puta od pokreta nema ništa.

16. kolovoza

Nakon što su ih podvrgli nadgrevječanskim mukama, pod kojima Šilje ipak nije odao čak ni svoje pravo ime, talijansko-fašistički okupator strijeljao je u Skradinu Pavla Pap-Šilju i Paško Trlaju. U telegramu koji je karabinjerska stanica Šibenik uputila vlasti Dalmacije u Zadar kaže se da je hapšenje i sprovođenje u Skradin izvršila patrola 106. bataljona, te da su nakon saslušanja 37 godišnji Paško Trlaja, radnik iz Šibenika, kod kojeg su nađene 3 bombe i pištolj, te 29. godišnji Vjekoslav Magdalenić, liječnik iz Livna (imao u momenatu hapšenja 3 bombe) strijeljani u Skradinu u 15.20 sati.

18. kolovoza

Oko 9 sati Prvi šibenski partizanski odred napadnut je od jakih neprijateljskih snaga kombiniranih od vojno-policajskih jedinica iz Širitovaca, 152. pješadijskog puka talijanske divizije »Sassari« i djelova jedne ustaško-domobranske pukovnije iz Drniša. Uz tešku i neravnopravnu borbu odred je probio obruč. Proboj je izvršen uz žrtve od 2 ranjena borca (jedan je u šibenskoj bolnici podlegao ranama), 3 zarobljena (jedan je strijeljan u Drnišu istoga dana, a dvojica sutradan) i 2 poginula nesretnim slučajem. Žrtve neprijatelja bile su: 3 mrtvi i 3 ranjena.

19. kolovoza

U Šibeniku, na Šubićevcu, talijansko-fašistički okupator strijeljao je komunističkog omladinca Antu Šantića, nakon što mu je u stanu otkrivena puška, mitraljez i 15 bombi, o čemu je Komanda 6. armijskog korpusa telegrafom obavijestila Komandu 2. Armije u Zadru.

27. kolovoza

Deset boraca Prvog šibenskog partizanskog odreda Mile Ljubić, Josip Vukičević, Miro Višić, Jere Belamarić, Zdravko Begić, Vladimir Peran, Slavko Rupić, Marko Polić, Mate Vlajić i Joso Zlatović, kamionom je stiglo u ustanički Drvar gdje su ostali 6 dana, nakon čega su od partijskog rukovodstva tog kraja dobili svatko svoj zadatak.

Vodice - vicešampion u akciji „Ljeto 81.“

(Nastavak sa 1. stranice)

me samih početaka u razvoju turističke djelatnosti, o kojoj ni Vodičani, a ni mnogi drugi duž jadranske obale, nisu tada još puno znali. O 25 uspješnih godina vodičkog turizma, o samoprijegorom radu nekolicine turističkih zanesenjaka, o cijelom nizu priznanja koja krase vitrine Turističkog društva u Vodicama, o svemu će tome biti više riječi u knjizi, koja bi, u izdanju Turističkog društva, trebala izaći iz tiska krajem ove godine.

Mjesto danas raspolaže s osam tisuća ležaja u privatnom smještaju, u hotelima, auto-kampovima i odmaralištima brojnih radnih organizacija iz unutrašnjosti zemlje. Po svojim prirodnim ljetopama, kao i po kvaliteti turističkih usluga, Vodice su postale poznate širom svijeta. U nizu već osvojenih priznanja, izdvojimo »Zlatnu amforu« »Arene« i Turističkog saveza Hrvatske 1977. godine, te plaketu za vrhunsku kvalitetu turističkih usluga Privredne komore Dalmacije, dvije godine kasnije. 1980. godine Turističkom društvu Vodice pripalo je Zlatno korimilo kao najboljoj turističkoj

društvenoj organizaciji u toj godini, kao i Nagrada grada Šibenika i Povelja Turističkog saveza Jugoslavije.

Najviše ocjene u ovogodišnjoj anketi »Arene« i Turističkog saveza Hrvatske, Vodice su dobile za izgled i uređenje mesta i, posebno, plaža, kao i za uspješno organiziranje kulturno-zabavnog života.

Turistički radnici Vodica, rekao nam je ovih dana Jerko Latin, predsjednik Turističkog društva i direktor OOUR-a »Ugovostiteljstvo RO Vodičanka«, primaju »Srebrnu amforu« kao još jedno priznanje svom dugogodišnjem upornom radu, ali i kao poticaj da već ove i slijedećih godina rade još više i bolje, na zadovoljstvo brojnih domaćih i inozemnih posjetilaca.

Preostaje nam, na kraju, da čestitamo svim Vodičanima, jer svi su, na neki način, pridonijeli uspjehu turizma u svom kraju, da im želimo još puno priznanja i, dakako, puno gostiju koji će zadovoljni napustiti vodičke hotele, odmarališta, auto-kambove, kućnu radinost i koji će iduće godine doći ponovno ...

Živana PODRUG

Sjećanje na ustaničku 1941.

Onoga dana, 18. kolovoza 1941. godine, kada su talijanski fašisti uhapsili Antu Šantića, nisam bio u perivoju, gdje smo se toga ljeta često vidjeli. Sutradan Ante je bio strijeljan. U kući su mu Talijani našli puškomitrailjer, sa sandukom metaka, i sanduk ručnih bomba. Došavši toga dana prije podne u perivoj od drugova sam doznao na koji način je Ante prethodno ga dana bio uhapšen.

Za Antu sam od prije rata znao da je usmijeren komunistički. Ljeti 1941. godine sretali smo se u perivoju, obično prije podne. Tu su dolazili naši aktivisti da se vide i razmijene po koju riječ o stanju na frontama, prije svega istočnoj, i da prenesu kakovu poruku. Naravno, radi se to oprezno. Nije bilo većeg okupljanja oko jedne klupe. Govorilo se tiše. Nisu dolazili oni aktivisti koje su Talijani već bili hapsili, osim iznimno, kad baš treba. Ante je stanovao blizu, iza zgrade poglavarstva, i često je dolazio u perivoj. Nosio je majicu bez rukava, a na nogama stare potpečene cipele, kao papuče. Manje je govorio, a više slušao što drugi govore. Djelovalo je mirno i stalno. Bio je srednjeg stasa, dobro razvijen, plavokos ponešto sporijih kretanja. Čini mi se da tada nije bio stalno zaposlen. Inače je radio kao trgovачki pomoćnik. U obitelji bili su samo on i majka mu udovica, koja je imala nešto mirovine. Živjeli su u skromnim materijalnim prilikama.

Hapšenje i brzo strijeljanje Ante bilo je veliko iznenadnje i teško nas se dojimo. Odmah je među nama kolala tvrdnja da je Ante izdala jedna žena. Je li tako

bilo ili su Talijani na drugi način doznavali da Ante ima oružje, ni danas mi nije sigurno poznato. Kao točno mi aktivisti NOP-a ubrzo smo doznali da je Ante podnjo teška mučenja ali da ništa nije odao. Tada nisam znao, niti se u mojem krugu aktivista o tome pobliže govorilo, što je Ante trebao učiniti onim oružjem. To sam saznao poslije oslobođenja.

Ante je imao zadatok da iz zgrade Kazališta puca iz puškomitrailjeza u talijanske fašiste kad se budu okupili na Poljani prigodom, inače svakodnevne ceremonije, večernjeg spuštanja zastave sa stupa.

Ante Šantić

Nedavno me Ivan Dešković Braco, s kojim sam zajedno prije i za vrijeme rata bio u rukovodstvu SKOJ-a gimnazije do njegova hapšenja i sudjenja u vezi s našim uništenjem špajuna Škotona, podsjetio na hapšenje Ante. On je s njim bio u perivoju i oko podne su izašli na Poljanu.

Mjesne zajednice

Manje od 500 stanovnika — 36 mjesnih zajednica

Ustavom Socijalističke Republike Hrvatske iz 1963. godine ustanovljena je mjesna zajednica kao samoupravna zajednica građana, prvenstveno zbog učešća i suradnje građana u rješavanju pitanja od zajedničkog interesa i neposrednog odlučivanja o poslovima od važnosti za razvoj naselja, zatim organiziranja i unapređivanja komunalnih, zdravstvenih, kulturnih i drugih djelatnosti što neposredno služe zadovoljavanju potreba svakodnevnog života porodice, domaćinstva, radnog čovjeka, itd.

Najviše promjena bilo je kod Mjesne zajednice Krapanj — Brodarica, odnosno mjesnih zajednica Krapanj i Brodarica. Krajem 1967. godine osnovana je Mjesna zajednica Krapanj — Brodarica, ali su krajem 1973. odnosno početkom 1974. godine osnovane dvije mjesne zajednice, i to Krapanj i Brodarica, a opet početkom 1978. godine spojile u jednu mjesnu zajednicu, ali to je trajalo samo do listopada iste godine kada se je izdvojila, odnosno osnovala Mjesna zajednica Krapanj.

Od 77 mjesnih zajednica na izvengradskom području njih 36 imaju manje od 500 stanovnika (18 do 200 stanovnika), 27 ih imaju od 501 do 1000 stanovnika i 14 mjesnih zajednica s preko 1000 stanovnika.

U Šibeniku s najvećim brojem stanovnika je Mjesna zajednica Baldekin II — Škopinac »Bratstvo i jedinstvo« i Mjesna zajednica Mandalina s najmanjim brojem stanovnika.

M. R.

Ante Šantić je ostao čvrst

U polovici Poljane Ante je kazao Braci da mu izgleda da ga prate agenti. Točno je zapazio. Kad su mu došli bliže, Ante je potrcao prema Širokoj ulici. S noge mu je jedna cipela, a drugu je zatim sam odbacio. Agenti su ga stigli i uhvatili na početku ulice, iza ugla Fantulinove zlatarije.

Cjelovitu sliku o pripremnoj akciji protiv fašista ponovo mi je ovih dana dao Boris Santini, predratni član SKOJ-a gimnazije i istaknuti aktivist NOP-a u ratu, koji je sudjelovao u pripremanju akcije. Borisom u skupini bili su članovi SKOJ-a gimnazije: Aleksandar Bogdanović, Kresimir Aras i Vojislav Žuvić, koji su kao i on s padom stare Jugoslavije završili šest razred. Bili su u vezi s Antonom. Pripremu akcije vodio je Vinko Maglica, koji je s Borisom skupinom održao dva sastanka. U akciji je sudjelovao i Srećko Stagličić, kinoperater u zgradici kazališta, aktivist od prije rata, koji je omogućio unošenje oružja u zgradu. U par navrata radi večerne ujedjili su u zgradu Antin puškomitrailjer i postavili ga u potkroviju na otvor na krovu te na prazno nišanili prema stupu sa zastavom. Boris je dolazio kod Ante i kod njega u potkroviju uz puškomitrailjer, što ga je Ante uredno održavao, video sanduk metaka i sanduk ručnih bombi. Čim je Ante uhapšen, Borisova skupina je iz opreznosti otišla njegovim brodom na otok Lupac, gdje su se zadržali 3-4 dana, dok im nije poručeno da se mogu vratiti. Po Antinu pogibiji od te akcije se odustalo. Napominjem da se Borisu u sjećanju zadržalo da su kod Ante bila dva puškomitrailjera.

Svojim primjerom Ante je bio nadahnuc svim komunistima i aktivistima NOP-a, svim rodoljubima, da muški istraju u teškoj borbi protiv fašizma i ostvare svoje plamenite ciljeve.

Umro je hrabro i ponosno kao član SKOJ-a, u dvadeset-četvrtoj godini.

Paško PERIŠA

Naša tema

Investicije i zapošljavanje

Vitalno pitanje naše općine jest, kako osigurati optimalan kontinuitet u razvoju. Iz toga se rađa jedno od središnjih pitanja samoupravnog usklađivanja strategije razvoja kroz odnos između djelovanja ekonomskih zakonitosti i svjesnog utjecaja na tržišne tokove i odnose. Iz toga proizlazi da će se privredni i neprivredni subjekti razvijati u onom pravcu u koji ih usmjeri ekonomска politika regije, a u skladu s interesima društva kao cjeline.

Tako iz već formiranih Načrta osnova planova razvoja za razdoblje 1981—85. god. OUR-i šibenske općine, vidljivo je, da pretežno teže visokim stopama investicija. Te investicije su kapitalno-intenzivne s mogućnošću vrlo malog broja novouposlenih. S aspekta obračuna produktivnosti uloženih sredstava to je pozitivno, jer vodi podizanju produktivnosti rada. Proizvodnost rada je logično veća što je veći godišnji prihod (ili proizvodnja) po zaposlenom radniku.

Svaki OUR teži maksimiranju dohotka uz smanjenje troškova po jedinici proizvoda uključujući tu i smanjenje (živog) rada. Prema tome ova investicijska mjerila su opravdana kako sa strane OUR-a, koji i donose te odluke, tako i sa strane društva kao cjeline. Međutim, može se ipak postaviti pitanje da li ovi »OUR-ski« investicijski kriteriji dolaze u »konflikt« s jednim važnim društvenim opredjeljenjem, a to je pitanje nezaposlenosti u općini Šibenik, koja već sada prelazi dve tisuće i to pretežno nezaposlene mlađe generacije. To zahtjeva odgovor na pitanje, kakav razvoj želimo: radno ili kapitalno intenzivan?

Odgovor nije lak. Radno intenzivan razvoj omogućava mnogo više novih radnih mesta od kapitalno-intenzivnog razvoja. Međutim, ovaj prvi je u suprotnosti s produktivnošću rada koja teži smanjenju troškova radne snage u jedinici proizvoda. Učešće (živog) rada je manje, što je veća tehnička opremljenost.

Očito je, da problem nezaposlenih treba rješavati u makro okviru općine i šire. Jedan od izlaza je moguć i putem alokacije investicija u prehrambenu industriju i poljoprivredu i kao prirodan slijed toga ubrzano razvijati turističko-ugostiteljsku privredu, naročito komplementarnu ponudu, i preko nje stvoriti dodatno tržište za plasman mnogih proizvoda, stvarati najeffiniji devizni priliv, optimalan dohodak po radniku, te uz forsiranje male privrede postepeno smanjivati nezaposlenost.

Nama je svima poznato da je hotelijerstvo, kao temeljni subjekt turističke privrede, niskoakumulativno. Ono je izrazito sezonskog karaktera (»masovni turizam«), pa mu izgradnja kapaciteta s velikim ulaganjima proturiće. To su naibolje osjetili zaposleni u njima. Zato nama u budućnosti trebaju i hoteli, ali ne sa velikim opterećenjima i ulaganjima po ležaju. Trebamo mnogo skro-

mije kategorije zbog veće efikasnosti poslovanja.

Međutim, gotovo svi turistički lokaliteti u našoj općini (osim jednog) postižu vrlo dobre poslovne rezultate u 1980. godini. Tako zvanično evidentirani broj inozemnih noćenja u 1980. god. u našoj općini iznosi 1.420.198. Analizirajući istraživanja i ankete u 1978. i 1979. god. o izdaci ma i sveukupnoj dnevnoj potrošnji inozemnih turista sa lokalitetom Murter i Vodica došlo se do prosječne dnevne potrošnje od 23,90 USA \$ po jednom konvertibilnom stranom noćenju. Kada se to pomnoži s ukupnim (uključeno i klining) brojem inozemnih noćenja ostvarenih u našoj općini, proizlazi da je sveukupna potrošnja inozemnih turista u 1980. godini iznosi 94 milijarde starih dinara. Taj iznos se prelje u sve sektore privrednih djelatnosti, uključujući i ribara, seljaka, tj. kućnu radinost. Da nije turizma bilo bi još koja tisuća više nezaposlenih. Iz navedenog trebamo izvući pouku da turizam nije sam sebi svrha, te je pogrešno isključivo kroz efikasnost poslovanja hotela više kategorije stvarati sliku o ukupnim efektima turističke privrede.

Upravo zbog toga treba jedan dio investicijskog kapitala usmjeriti u djelove općine jer nema razvoja cjeline bez razvoja dijela. Iz toga slijedi potreba izbora investicijskog kriterija u svakom konkretnom slučaju. Potrebno je za razdoblje 1981—85. unaprijed, na samoupravnoj osnovi odrediti prioritet u investiranju pa tek onda pristupiti konkretnoj analizi svake od mogućih investicija, odrediti donju granicu dohotka po radniku (po granama) koja opravdava data ulaganja i ujedno koliko se time otvara novih radnih mesta. Uza sve to, visok dohodak mora biti prvi cilj privredivanja jer nam još uvijek dohodak po radniku zaostaje za 5 posto od prosjeka SR Hrvatske.

Ukoliko u planu 1981—85. ne ugradimo razvojne regulatorne koji će postepeno umanjuvati broj nezaposlenih, u protivnom može doći do ponovnog »izvoza« radne snage, a to je »izvoz« bez protuvrijednosti. To je velika šteta za našu privredu i čist gubitak za društvo.

Jasno je da tehnički progres ukida radno mjesto, ali on ne mora da povećava nezaposlenost ukoliko se pravodobno ugrade razvojni prioriteti koji uključuju kompromis između visokog dohotka i prihvatljive stope zapošljavanja. Sada smo pred usvajanjem petogodišnjeg plana razvoja. Postoje dva izbora. Ili skupa pretežno uvozna tehnologija i oprema, tj. skupe industrijske objekte ili prehrambenu industriju, poljoprivredu i turizam. Po meni iz gore navedenih razloga, treba dati prednost ovoj drugoj varijanti. Očito je, da problem zaposlenosti umnogome ovisi o izboru investicijskih programa i nije ga moguće riješiti u kratkom roku, već dugoročno kroz smisljeni koordinaciju OUR-ovih i širih društvenih ciljeva.

Drago PIRIJA

SIBENSKI USTANCI - U PRVARYU, kolovoza 1941.

EPOPEJA PRVOG ŠIBENSKOG NOP ODREDA (12)

Piše: D. Grgurević

Zaključna riječ

TRIDESET I JEDAN ustanik iz sastava Prvog šibenskog partizanskog odreda nisu i jedini prvoborci iz Šibenika koji su kolovoza 1941. godine krenuli u borbu. Opće je poznato da su s šibenskog područja gotovo istodobno krenuli i Vodičko-zatonski i Primoštenko-krapanjski odred. Šibenčana je bilo i u sastavu tih odreda. Primoštenko-krapanjski odred predvodio je legendarni Pjero Grubišić, a u sastavu Vodičko-zatonskog odreda bili su koliko se zna Marko Pilizota, Paško Trlaja, Toni Tončić i Boro Milnar. Ta činjenica jasno govori o razmahu, organizaciji i odlučnosti Šibenčana da se među prvim odazovu pozivu Partije za borbu protiv okupatora i revoluciju.

Svrha ovog feljtona u 12 nastavaka bila je da se danas, 40 godina od odlaska Prvog šibenskog partizanskog odreda u rat na poziv Partije, koliko-toliko osvijetli uloga i USPJEH njegovih aktera. Na početku feljtona naveli smo izvjesne propuste koji su učinjeni u našoj poslijeratnoj histografiji i publicistici NOB-a. Vjerujemo da smo u prezentiranom tekstu uspjeli unijeti neke ispravke koje bi trebalo usvojiti. Opširniji tekst kojim raspolaze autor i koji će biti prezentiran u posebnoj knjizi, još će više upotpuniti pravu sliku veličine i značaja borbenog puta i trijumfa Prvog šibenskog partizanskog odreda kolovoza 1941. godine. Mislimo da ćemo time dati još jedan značajan prilog u proučavanju specifičnosti ustanka 1941. godine ne samo u našoj sredini, Dalmaciji, već i u cijeloj Jugoslaviji.

U dalnjem istraživanju gradiće o Prvom šibenskom partizanskom odredu, njegovim epopeji, njegovim sudionicima, njegovoj ulozi i doprinosu razvoju ustanka i NOB-a, predstoji obiman i složen posao.

BITNO OD NEBITNOG

Što je bitno a što nebitno za epopeju Prvog šibenskog partizanskog odreda?

Za shvaćanje zadataka komunista i uloge Komunističke partije Jugoslavije u 1941. godini bitno je, svakako — masovan odaziv i organizacijska sposobnost vodstva Partije da svoje članove, simpatizere (računajući tu sva — kako i prije svega SKOJ), rodoljube i sve antifašiste ujedini u jednoj želji i jednom zadatku: dići se na ustanak u borbi za slobodu i nezavisnost, socijalno i nacionalno oslobođenje.

Taj zadatak časno su obavili naši Šibenčani u liku Prvog odreda koji je krenuo s Piska, 12. kolovoza 1941. godine i svemu onome što je nakon toga uslijedilo...

Tragati danas po uzrocima djeđomičnog neuspjeha, posrstanja, trenutaka slabosti kod pojedinaca, nesnalaženja partiske organizacije na terenu, u određenim okolnostima, traženja krivaca za ovo ili ono, izlišno je. Bilo je onako kako je bilo! Pošlo se u rat i u sukobe neiskustvom, naijvno ali zato poletno i odlučno. Greške su se ispravljale i plaćale skupo... Sve je to istina kroz koju se moralo prepreke koje su se merale premostiti onako kako se najbolje znalo...

Složene prilike u ustanku 1941. godini, naročito u vrijeme kada su dalmatinski odredi krenuli ka unutrašnjosti zemlje — tema su za sebe, Šibenski ustanici u svoje petnaestodnevnom borbenom maršu od Šibenika do Drvara i kasnije, kada su se rasporedili u gerilske bataljone i odrede, bili su prvi i jedini svjedoci »prilika na terenu« kako bi to danas rekli. Ono što nisu mogli prebroditi ostali dalmatiski odredi, oni su prebrodili već prilikom prvog krvavog sukoba kod Siritovaca. Nedovoljan utjecaj Partije u zagorskom dijelu Dalmacije, ne poznavanje prilika u uvjeti

bližavanja, s pokušajima suradnje s okupatorskim (talijanskim) snagama i vlasti, — koja su na kraju odvela njihove vode (čitaj: četničke, velikosrpske) u tabor neprijatelja potvrđilo je kod šibenskih ustanika uvjerenje da su oni jedina, istinska oružana snaga koja može narod oslobođiti od okupatora, terora, buržoazije i starog trulog režima koji je svojom kapitulantskom politikom doveo staru Jugoslaviju do proasti.

Svim ovim iskustvima treba priključiti i ona najbitnija — iskustva u borbi za istinsko bratstvo i jedinstvo srpskog, hrvatskog i ostalih naroda ovog dijela Jugoslavije. Teško i na momente dramatično i bolno, doživljavali su pripadnici Prvog šibenskog partizanskog odreda radnje tog istinskog bratstva i jedinstva, prvenstveno po oružju. Dirljivi su zapisи Vladu Peranu, Mira Višiću, Marku Poliću i ostalih članova odreda koji su u krvavom metežu koji je vladao na tromeđi Bosne, Dalmacije i Like i svuda kuda su se oni probivali do matice ustanka — Drvaru.

Bilo je trenutaka — pisao je jednom Vlado Peran — kada nismo smjeli reći da smo Hrvati. Morali smo se pred napačenim, prestrašenim i zlostavljenim višenacionalnim živiljem, dokazivati u borbi, izlažući svoje živote. Morali smo se dokazati kao iskreni i pošteni Hrvati-komunisti koji su došli da im pomognu u borbi za slobodu a protiv okupatora i domaćih izdajnika.

Pobjeda tih divnih likovnih komunista iz šibenskog odreda, najbolje se ogleda u tome što su oni ostali među taj svijet, što su se dokazali onako kako ih je Partija učila da trebaju biti. Ubrzo je Miro Višić postao politički komesar bataljona »Starac Vujadin«, a gotovo istodobno i Vlado Peran, politički komesar bataljona »Bude Borjan« u Bukovici.

Ako danas namjernik provodi bilo kojim krajem likovnog područja i pita nekog starijeg čovjeka o Dalmatinima, Šibenčanima iz ustaničkih dana, čut će ne jednu priču o Miru Višiću i njegovim drugovima. Miro je zaista ostao legenda među tim ljudima i u tim krajevinama.

Ti divni kovači bratstva i jedinstva, ti prvi svjedoci teške i dramatične stvarnosti 1941. godine, ti pripadnici Prvog šibenskog partizanskog odreda, veliki su upravo zbog svojega djela. Zato njihovo djelo izlazi daleko iz okvira ovih skromnih redaka. Njima pripada mjesto u debljim knjizi povijesti našeg NOB-a kao apoteoze socijalističke revolucije.

(Kraj)

ma stvaranja umjetne NDH i nepovjerenje tamošnjeg življa u prvim danima ustanka prema istinskim ustanicima, učinili su svoje.

Druge značajno iskustvo stekli su šibenski ustanici po dolasku u Prominu, u kninsko područje. O tome smo nešto pisali. Duboka ilegalnost Partije i nespremnost partijskog kadra da prihvati ustanike svoje boje, također su imali negativnog utjecaja na snažniji zamah narodno-oslobodilačkog pokreta u tome kraju koji je inače bio vrlo, vrlo pogodan za oživojtvorenje gotovo svake ideje Partije. Ono što se zabilo so Šibenskim ustanicima, ona silna kolebanja ustanika sa kardama, približavanja i razdvajanja, razdvajanja i pri-

Iz SOUR-a »Šibenka«

Povećani gubici

Finansijski rezultati poslovanja SOUR-a »Šibenka« u prvih šest mjeseci ove godine lošiji su ako se uspoređuju s istim razdobljem prošle godine. Ostvaren je gubitak od 91 milijun dinara, što je za 7 posto više od gubitka u prethodnoj godini. Za ovakav gubitak u »Šibenki« navode nekoliko uzroka, među njima pad prometa robe i turističkog prometa, pad produktivnosti rada u većini osnovnih organizacija, te disparitet cijena u proizvodnim OOUR-ima.

Najveći gubitak ostvario je ponovno »Solaris« i to 41 milijun dinara, zatim slijedeće OOUR »Mesopromet« 14 milijuna, »Robna kuća« 12 milijuna, »Promet na malo prehrambenom robom« 9 milijuna, »Rivijera« 8 milijuna, »Šubićevac« i »Jadrantours« svaki po 2 milijuna dinara, itd.

Iako je promet na veliko porastao za 59 posto, a promet na malo za 56 posto, rast cijena kod proizvođača za 49 posto i cijena na malo za 47 posto realno su smanjili jedan i drugi promet.

I turistički promet u prvih šest mjeseci bio je slabiji od prethodnog razdoblja. Broj noćenja bio je za 15 posto manji nego lani. Tome je razlog smanjenje broja domaćih gostiju čak za 33 posto. Tako je sa-

mo u »Solarisu« ukupan broj noćenja bio manji za 21 posto.

Ipak »Solaris«, »Rivijera« i »Jadrantours« ostvarili su nešto manje gubitke nego prethodne godine, ali zato zabrinjava izuzetno loša situacija u OOUR-u »Šubićevac« koji je u šest mjeseci povećao gubitak čak za 210 puta.

Ukoliko bismo analizirali gubitak SOUR-a, onda on ne proizlazi toliko iz lošeg poslovanja, koliko iz tereta kojim gubici iz prijašnjih godina opterećuju ovu složenu organizaciju. Spomenimo samo kamate na sanacijske i ostale kredite koji iznose, ni manje ni više nego 67 milijuna dinara. K tome treba dodati i gubitak »Mesoprometa« od 14 milijuna dinara koji je nastao zbog razlike nabavne i prodajne cijene mesata.

Pored ovih objektivnih okolnosti koje su uzrokovale takav gubitak treba naglasiti da je zaposlenost u SOUR-u povećana za 3 posto, a stopa bolovanja iznosi preko 10 posto, što znači da je svakog dana na bolovanju bilo 320 radnika. Sve to govori da u SOUR-u ima daleko više unutrašnjih rezervi, a da se one dosad proklamirane dosljedno ne ostvaruju.

r. td.

»Autoremont« Vodice

Unatoč teškoćama - pozitivno

Radna organizacija za izradu, popravak i održavanje cestovnih vozila »Autoremont« u Vodicama u prvih šest mjeseci ove godine bilježi pozitivan finansijski rezultat. Ostvaren je ukupan prihod u iznosu od 71.120.000 dinara, što je za 11.880.000 dinara manje od planiranog, a za 10 posto više je nego u istom prethodnog razdoblju. Ostvareni dohodak iznosi 22.992.000 dinara i manji je za 7 posto nego za isto razdoblje lani. Pad ostvarenog dohotka, razumljivo, rezultirašlo je manjim ostatom dohotka, pa je on iznosio 1.300.000 dinara, a to je čak za 60 posto manje od prethodnog razdoblja. Nenaplaćena realizacija u proteklu šestomjesečnom razdoblju veća je od prethodnog za 135 posto i iznosi 5.442.000 dinara, a proizlazi iz sve slabije privredne likvidnosti uopće. Zbog nedostatka rezervnih dijelova na tržištu, »Autoremont« za prvišest mjeseci ove godine bilježi velik broj nedovršenih vozila, na što otpada 13.000.000 dinara. Unatoč spomenutim teškoćama osobni dohoci za prvišest mjeseci porasli su za 10 posto, za koliko je porastao i prosječan osobni dohodak, koji iznosi 7.962 dinara.

Kako su nas informirali direktor Radne organizacije Davor Čupin i šef finansijske operativne Josip Zanze, finansijski efekti mogli su biti znatno povoljniji. Naime, u »Au-

Šestomjesečno poslovanje privrede

Najveći kolektivi - najuspješniji

U prvom polugodištu ove godine u šibenskoj privredi nastavljena je tendencija visokog porasta ukupnog prihoda. Ipak utrošena sredstva rasla su nešto više od porasta ukupnog prihoda, pa se to odrazilo na nešto niži rast dohotka.

Porast ukupnog prihoda zaobilježen je kod svih privrednih oblasti, a osobito je zaštampan porast u oblasti industrije, prometa i veza. Najveći porast ukupnog prihoda zaobilježen je kod Tvornice lakovih metala, Tvornice elektroda i ferolegura, SOUR-a »Šibenka«. Mesopromet ima gubitak od 14 milijuna dinara, a gubici trgovine povećani su dva puta u odnosu na

isto razdoblje prošle godine. Ohrabruje smanjenje gubitaka za 50 posto u industriji i pozitivno poslovanje Tvornice lakovih metala, Tvornice elektroda i ferolegura, Poliplasta i Slobodne plovidbe, koji su ostvarili značajan osatak čistog dohotka.

istotom razdoblju prošle godine. Ohrabruje smanjenje gubitaka za 50 posto u industriji i pozitivno poslovanje Tvornice lakovih metala, Tvornice elektroda i ferolegura, Poliplasta i Slobodne plovidbe, koji su ostvarili značajan osatak čistog dohotka.

Vodice

Brzi servis samo jednokratno

U vodičkom »Autoremont« u utorak 25. kolovoza prestatra je radom poslijepodnevna smjena u stanici za brzi servis vozila. Ta stanica, otvorena još prošle godine, od 1. srpnja pružala je usluge situnih popravaka, pranja, pod-

mazivanja i izmjene ulja, motoriziranim turistima i građanima u toku čitavog dana. U srpnju su zaposleni u toj stanici ostvarili od 1500 planiranih, 1612 norma sati, dok se u normalnim prilikama ostvaruje oko 800.

N. K.

Iz »Poliplasta«

Uskoro novi kapaciteti

U prvišest mjeseci ove godine ostvaren je u »Poliplastu« pozitivan finansijski učinak od 14 milijuna dinara. Ovaj uspjeh temelji se na količinskom povećanjem proizvodnje i ukupnog prihoda. Za razliku od istog razdoblja prethodne godine kada je proizvedeno 1500 tona plastičnih prerađevina, ove godine proizvodnja je povećana na 2 tisuće tona, ili za 30 posto. Ukupan prihod je sa 100 milijuna povećan na 185 milijuna dinara.

Uz to, u »Poliplastu« nastaje što više izvoziti. Tako je u šest mjeseci izvoz količinski povećan za 10 posto, a vrijednosno za 75 posto. Za

sada odnos izvoza i uvoza u »Poliplastu« je pedeset napravljeno pedeset posto. Sada problema s uvozom sirovine nema, jer dobra poslovna suradnja s Tvornicom lakovih metala omogućuje osiguranje potrebnih deviza. Ipak u dogledno vrijeme očekuje se da će se »Poliplast« u potpunosti moći opskrbljivati iz domaćih izvora, jer OKI iz Zagreba i HIP Pančevo dovršavaju nove proizvodne kapacitete. Sve to omogućiti će i veći devizni učinak »Poliplasta«, pa se već dogodine očekuje izvoz u vrijednosti od 2 milijuna dolara.

Osim toga »Poliplast« je jedna od rijetkih organizacija na našem području koja uz dobro poslovanje investira u nove proizvodne kapacitete. Otvaranje nove proizvodne hale, veličine 3400 četvornih metara predviđeno je za studeni. U novi prostor prelazi dosadašnja proizvodnja viso-

kotlačnog polietilena, pa će to donijeti povećanje proizvodnje za 600 tona. Upravo je u toku montaža strojeva. U stari pogon bit će smještena pletionica polipropilenskih i polietilenskih ambalažnih tkanina kapaciteta od tisuću tona. Ovi proizvodi bit će namijenjeni izvozu na konvertibilno tržište.

Planirana proizvodnja u 1981. godini je 4200 tona, a već dogodine predviđena je proizvodnja od 6 tisuća tona. Realizacijom petogodišnjeg plana u 1985. godini proizvodnja bi trebala iznosi 10 tisuća plastičnih prerađevina.

Slijedeći pravac razvoja »Poliplasta« je izrada proizvoda koju omogućava kombinacija aluminijskih i plastičnih folija. Ovaj plan namjerava se realizirati u suradnji sa Tvornicom lakovih metala i pogonom INA-OKI u Drnišu.

r. td.

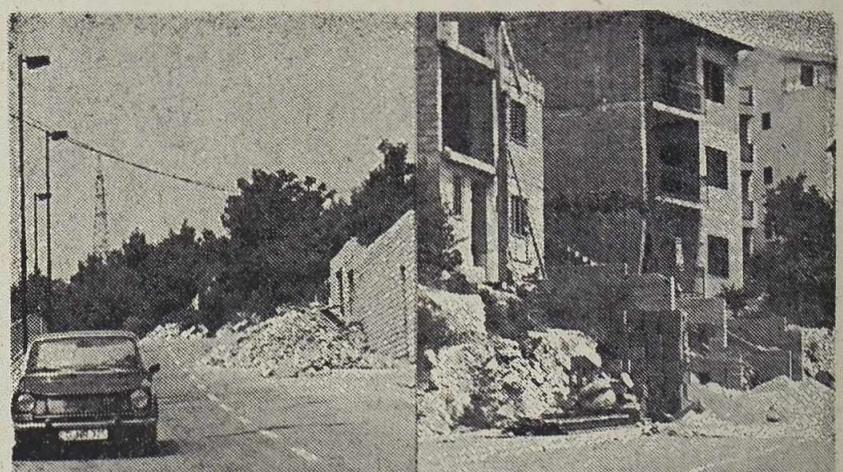

FOTO KRITIKA

Uzurpatori prometnica — mnogi privatnici koji grade stambene objekte u gradskom predjelu Šubićevac (Put Jammnika) koriste cestu za odlaganje građevinskog i otpadnog materijala koji tu stoje već duže vrijeme. Sto li će poduzeti nadležne inspekcije u Skupštini općine?

N. KUŽINA

FOTOREPORTAŽA

Rogoznica: Kontrast do kontrašta

IDEALAN ZAKLON — rogoznička luka je podesna za sidrenje malih i velikih brodova. Tu su se nekada svojim lađama zaklanjali Pelazgi, Liburni, Hili, Grci, Rimljani... Ovdje danas dolaze na »odmor« koče koje iz frižidera ispuštaju otpadne vode, što daje neugodan miris, pa se mještani opravdano ljute.

Rogoznica, taj biserni otočić, među brojnim u arhipelagu srednje Dalmacije, sa prekrasnim uvalama Ražanj s jedne, te Luka, Stupin, Kopača i Miline s druge strane — pravi je mamac za turiste. Jer, onaj tko odluči da provere odmor u ovoj nekadašnjoj grčkoj koloniji doživjet će sve čari što mu pružaju prekrasne površine borove šume, bistro more, čiste plaže, ljubazni i vrlo susretljivi stanovnici. Da je obala rogozničke lučice puna kontrasta odmah se možete brzo uvjeriti. Nasuprotni prirodnim ljepotama kojima je, naime, podarena Rogoznica stoe kontrasti koji je sputavaju da još bržim koracima ne kroči u turističku privredu. Jer, ovde nema hotela, nema zaba-

ve, prometnog »krkljanca«, nema ni vode, one vodovodne, pa ni telefona, diskača, redovnih autobusnih veza, taksija... Mir je, dakle gostu ovdje uistinu osiguran.

DOŠLA VODA DO GRLA

Pravodobno su Rogozničani osjetili da »voda život znači«, pa su u prvi plan stavili dovod pitke vode. U prostorijama Mjesne zajednice tajnik Mira Biljaković se uistinu iskazala kao vrstan poznavalac problema ovog kraja. Sve podatke o problemima koji tište ovo područje »sipala« je »kao iz rukava«.

— Još 1974. godine počeli smo akcijom dovođenja pitke vode — počela je svoju ispovjest. Dobrovoljnim priložima tada smo sakupili 200 ti-

suća dinara i počela se kopati vodovodna trasa. »Vodovod« je izvršio miniranje kanala, dobrovoljni rad je došao do punog izražaja i oko 1,5 kilometar bio je završen.

Tu je naša sugovornica Biljaković zastala. Isto kao što su zastali i radovi. Dugo je trajala pauza i onda 1978. krenulo se u novu akciju. Na referendumu je izglasan samodoprinos tako da je 700

Kratke vijesti

697 STANOVNIIKA

Rezultati ovogodišnjeg popisa stanovništva govore da u Rogoznici ima 697 žitelja. Interesantno je da je to mjesto 1900. godine imalo 700 stanovnika, 1953. ih je bilo 721, a 1971. samo 674. Iz ovog kraja u inozemstvu se nalaze 22 osobe. Rogoznica ima trenutno 574 stana, od čega 332 u vikend kućama. Broj domaćinstava porastao je sa 218 (1971.) na 241.

ZEČEVO BEZ AUTOBUSA

Selo Zečevo gravitira i pripada Mjesnoj zajednici Rogoznica. Vrijedni mještani ovog sela izgradili su cestu kako bi Zečevo izašlo iz anonimnosti. Njihova nastojanja da mjesto dobije redovnu autobusnu vezu još nisu urodila plodom. Šteta!

BEZ BENZINSKE PUMPE

Idealna rogoznička luka je meta nautičara i plovila koje ovdje traže zaklon. Mjesna zajednica je uložila napore da se ovdje osiguraju vezovi i opskrba brodova gorivom. U tom cilju bio je napravljen i elaborat, ali od realizacije zamisli još nema ništa. A i INA je svojedobno najavila da će ovdje sagraditi benzinsku stanicu. Nadajmo se da će to i uraditi.

»DIVLJA« GRADNJA

Na komunalni račun Mjesne zajednice ne pristižu redovno sredstva jer se sporo rješavaju predmeti za objekte koji se bespravno podižu ili su podignuti ranije i za njih su zatraženi uvjeti. Računa se da u Rogoznici takvih objekata ima između 500 do 600. Zaista mnogo. I u pogledu broja objekata i iznosa sredstava koja bi se slila na komunalni račun.

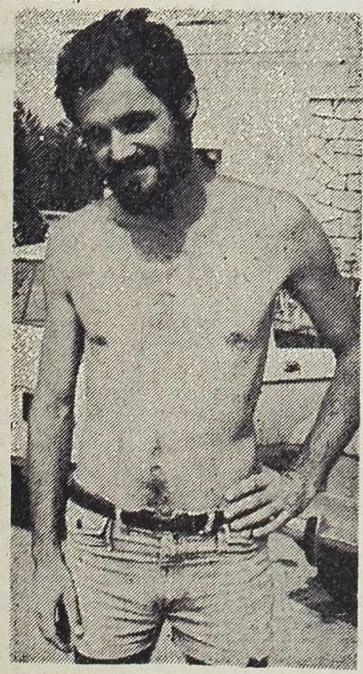
Riječ gostiju Suficit sunca ...

DRAGAN MILOVANOVIĆ, 32-godišnji građevinski inženjer iz Beograda: Prije nekoliko godina bio sam tu i svidjelo mi se. Sada sam sa suprugom i kćerkicom Tamarom opet došao. Jer, beba je mala i za nju su ovdje idealni uvjeti. Tu je čisto more, borova šumica, obilje sunčanih »ura«. Smješteni smo, a gdje bi ovdje drugo, nego kod privatnika. I dobro je. A nadam se da će iz godine u godinu biti i bolje.

i deficit zabave

SLAVICA KOJIĆ, 20-godišnja studentica Više pedagoške škole u Zemunu: Ovdje mi se sviđa i često dolazim. Krasno je ovo mjesto, ljudi, more, plaža... Šteta je samo što nedostaje zabave jer gosti, a naročito mladi i to traže. Zato bi omladina trebala biti ta koja će »gurnuti« tu aktivnost. Ja sam smještena u OUR-u »Central« iz Zemuna koji ovdje ima svoj objekt. Mislim da bi objekti ovakvog i sličnog tipa u društvenom sektoru ovom prekrasnom mjestu dobro došli.

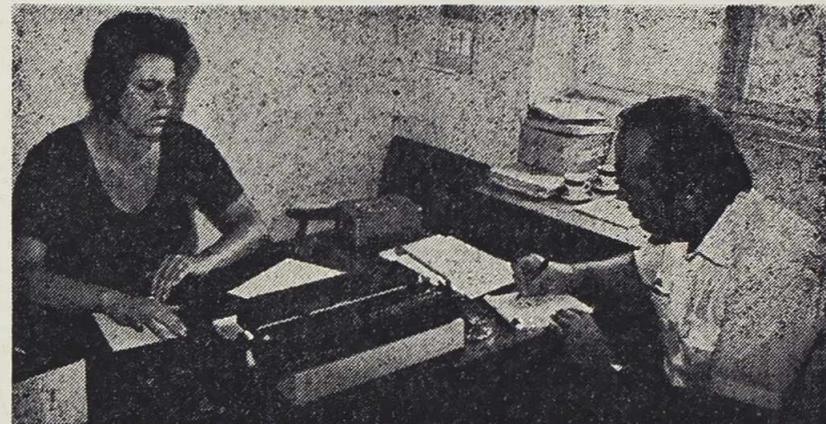
obveznika trebalo uplatiti po 13 tisuća dinara za izgradnju vodovodne mreže čiji je troškovnik tada iznosio 10 milijuna i 50 tisuća dinara. U lipnju ove godine izglasano je da se taj iznos poveća za 4.500 dinara za svakog obveznika, jer je trošak vodovodne mreže porastao na 17 milijuna i 500 tisuća dinara. Razliku sredstava od samodoprinos-a do stvarnog iznosa troškova trebale su »pokriti« rade-ne organizacije i odmarališta ovog kraja.

Prema riječima tajnika Mjesne zajednice zagrebački »Monter-mont« je bio najjeftiniji i u rekordnom roku izvršio potrebne radove, iskope, i položio 11 kilometara vodovodnih cijevi u ožujku prošle godine. Zagrebačka montažna

mika gdje je »Vodovod« za Rogoznicu otvorio hidrant kako bi se potreba za vodom ipak ublažila.

JEDAN I TO »GLUHI« TELEFON

Poseban problem za Rogoznicu je pošta. Do prije godinu i pol dana prostorije pošte bile su u privatnoj kući odakle je pošta iseljena. I trebala je preseliti u Primošten. Interesantno je da su tada mještani bili zadovoljni tim potezom i na sav glas govorili »ajte u Primošten«. Iako nemamo telefona. Tako, na sreću nisu rezonirali aktivisti u mjestu. U zgradu gdje su mjesni ured i mjesna zajednica nađena je prostorija i za poštu. Nažalost, Rogoznica ima samo jedan telefon

Tajnik Mjesne zajednice Mira Biljaković u razgovoru sa našim suradnikom

radna organizacija je kreditirala akciju, a, pošto sredstava samodoprinosa neredovito pristižu, šibenska Jadranska banka preuzeila je obvezu vraćanja kredita. Zato sada banka »pritišće« kamatama Mjesnu zajednicu.

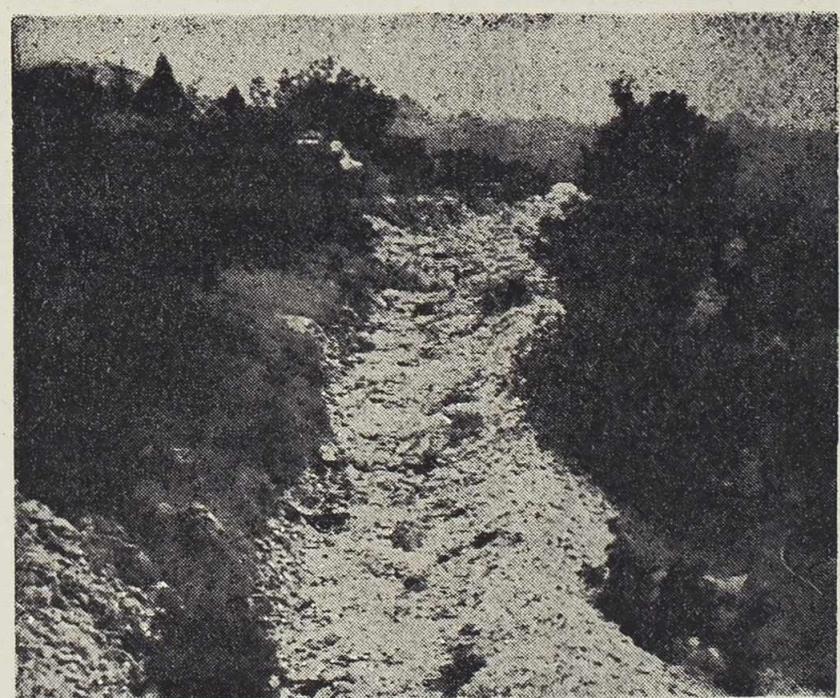
— Teško je nama u mjesnoj zajednici i rukovodstvima mjesnih društveno-političkih organizacija — priznaje Biljaković. Ljudima smo, naime, obećali da će voda poteći krajem prošle godine i to obećanje smo temeljili na obećanjima koje su nama davali nadležni faktori u šibenskoj općini. Čekanju je međutim, došao kraj. U rujnu ćemo početi izgradnju vodosprema-rezervoara, a u tome će nam komuna pomoći. To će za nas mnogo značiti jer će obveznici samodoprinos-a tada sigurno izvršiti svoju obvezu i rado dati iznos koji su izglasili.

Domaćinstva u Rogoznici, s pravom se može očekivati, izdržat će u ovoj akciji do kraja. Tada im neće kamion Mjesne zajednice više morati voziti vodu u cisterni iz Kre-

ski broj pa je u sezoni, a i izvan nje, pravi »krkljanac« u nastojanju da se dobije željena veza. Prijedlogom Društvenog plana nije bilo predviđeno da Rogoznica dobije automatsku centralu, pa su društveno-političke organizacije i Mjesna zajednica uputile protest. Nažalost organi su uvidjeli da prigovor Rogozničana ima osnove, pa su im uvjetovali dobivanje automatske centrale sa 500 brojeva, ako izgrade zgradu za poštu u roku od dvije godine.

— Jedino što nam je preostalo bilo je da raspišemo referendum za samodoprinos za izgradnju nove pošte — rekla nam je Biljaković, i dodala: »Vjerujem da će svih stanovnika našeg mesta i ovog puta doći do punog izražaja i da ćemo tako rješiti ovaj akutan problem. S vodom doduše ide teško, ali to nas ni u kom slučaju ne bi trebalo pokolebiti da počažemo svoju spremnost kako bi Rogoznica bržim koracima kročila naprijed.

Tekst: J. VUČENOVIC
Snimci: V. POLIĆ

ŽEDNE CIJEVI — na dužini od oko 11 kilometara postavljene su vodovodne cijevi. Sada je na redu izgradnja rezervoara, pa će se Rogozničani napiti pitke vode. Tako će konačno ostvariti njihov san i biti nagrađen višegodišnjim trudom.

Oneonik gradskega reporterja

Neobjašnjiva pasivnost

PRIZNAJEM, bio sam neobjašnjivo pasivan u intenzivnoj diskusiji, koja se već punih 15 dana vodi o nedozvoljenom i prekomernom ribolovu trogirskih i kaštelskih ribara u gradskoj luci. Jednako kao što je neobjašnjiva pasivnost odgovornih činilaca u sprečavanju spomenute rabote.

»Nije šteta u ulovu koji ribari ostvare nego u činjenici da bacanjem mreža ugrožavaju promet u luci, te uništavaju prirodni biofilter. Mi smo odmah intervenerali, a pomogli su nam i organi sigurnosti. Nažalost, ribari tada prestanu ribariti, a čim se udaljimo nastavljaju rabotu i time krše zakonske propise«, izjavio je u »Slobodnoj Dalmaciji« kapetan Tomislav Mrša.

Svaka čast kapetanu Mrši, ali njegova izjava u vezi s »intervencijom« ne djeluje uvjerljivo. Teško je vjerovati da bi i tako goropadni ribari — oni su među ostalim, i fizički obračunavali s malim, domaćim ribolovcima — ignorirali zajedničku, snažnu akciju Lučke kapetanije i organa sigurnosti. Uostalom, zar ne postoje novčane kazne i druge sankcije? Pravodobna akcija je, očito, ustupila mjesto neobjašnjivoj pasivnosti i dala prostora »pričama« i »pričicama«, dosta neugodnim za one, koji su cijelu rabotu trebali spriječiti.

xxx

BLAGOM uzbrdacom kraj veterinarske stanice žurio je mlad čovjek s djetetom u naručju. Vozač lokalnog, gradskog autobusa htio je upravo nastaviti redovnu vožnju, kad ga je ugledao. No, sačekao je na zaduhanog putnika s djetetom barem tridesetak sekundi. I, eto, povoda da na ovim stupcima nekoga i pohvalimo. Ali, samo povoda. Takve se geste, naime, uobičajene, kada je riječ o »Autotransportovim šoferima, koji voze gradsku liniju za Šubićevac i Meterize. Putnici su se uvelike sprijateljili s njima. Zovu ih obično: Jere i Niko.

Ne znam jesu li rukovodioci OOUR-a »Putnički saobraćaj« šibenskog »Autotransporta« posebno bili vozače, ali bio je to pun pogodak. U vremenu putnika, posebice po nesnosnoj vrućini, koja je vladala minulih tridesetak dana, lijepa riječ i nasmišeno lice vozača djeluju zaista umirujuće. Kao i točnost, kojom oni održavaju liniju. Gotovo da bi ručne satove mogli namještati po njima.

Kada govorimo o turizmu, onda običavamo katalog da ga, kao i hoteli i kampovi, jednako čine sva lica, koja su u kontaktu s gostima. Domaćim i inozemnim. Da osmijeh telefonske u pošti ili konobaru u restoranu može biti presudan u tome hoćemo li istog gosta vidjeti dogodine. Vozači gradskog autobusa ne čine turističko lice Šibenika. No, zato su lice grada. Onakvo, kakvo bismo svi željeli.

Kroničar

Mali napredak male privrede

Mala privreda nam je još uvek zaista mala. A mogućnosti su, po tko zna koji put se to ponavlja, doista velike. Postoji Društveni dogovor o njenom razvoju ali ne postopek i precizno razrađeni programi razvoja, bez kojih je gotovo nemoguće bilo što valjano učiniti. Na našem području postoje potencijalni nosioci razvoja u pojedinim granama koji bi trebali postići i ostale djelatnosti. Znači, mala privreda nije samo zanatstvo i ugostiteljstvo, to je širi i interesantniji prostor za niz starih i novih djelatnosti.

Mogućnosti za razvoj male privrede u trgovini, s obzirom na posljedice urbanizacije, porasta životnog standarda, razvoja putne mreže i turizma također nisu iskoristeni. Nije bez šanse ni kućna radinost, razni servisi i stari obrti, čiji bi se proizvodi mogli plasirati na domaćem tržištu. Poljoprivreda je i pored početnih rezultata, ostala gotovo nedirnuta. Nosioci razvoja nisu ni

približno iskoristili mogućnost udruživanja s individualnim proizvođačima.

(rt)

Gostiju upola manje

Početkom tjedna na šibenskom je području boravilo oko 25 tisuća domaćih i inozemnih posjetilaca, što je upola manje nego sedam dana ranije. Značajan pad broja gostiju zabilježili su, posebno autokampovi i kućna radinost, dok su hoteli zasad još uglavnom puni. Na veliko smanjenje broja, posjetilaca utjecale su, velikim dijelom, nepovoljne vremenske prilike na našem području.

Gradska tržnica — proizvođači u velikim količinama donose povrća i voća

RO »Izgradnja«

RADOVI U PUNOM JEKU

Iako je prvo polugodište GP »IZGRADNJA« završila s gubitkom od 5 i pol milijuna dinara, u ovoj radnoj organizaciji vjeruju da će kraj godine dočekati s pozitivnim rezultatima. Svi raspoloživi kapaciteti uposleni su isključivo na području grada i okolice, a na radilištima vodi se borba za stizanje rokova koji su negdje još uvijek u zakašnjenju. Uz uobičajene nestasnice nekih građevinskih materijala, njihove visoke i stalno rastuće cijene, te nedostatak određenih profila radnika većina poslova bila

je u pripremnoj fazi tako da se za prvih 6 mjeseci nisu ni mogli očekivati bolji rezultati.

U spomenutom razdoblju ostvaren je ukupan prihod od 230 milijuna dinara ili 61 posto više nego lani, a dohodak je iznosio 62 milijuna dinara, odnosno 32 posto više.

Još jedan sitan podatak, ali koji u ovom trenutku, donekle, ohrabruje je i naglo smanjenje nekih građevinskih materijala, njihove visoke i stalno rastuće cijene, te nedostatak određenih profila radnika većina poslova bila

J. P.

Brži od nevremena

Materijalna šteta koju je uzrokovalo nevrijeme što je zahvatilo našu općinu u petak 21. kolovoza procijenjena je na oko 5 milijuna dinara, kako je na svojoj izvanrednoj sjednici, nakon podnošenja izvještaja s pogodjenih područja općine, ocijenio Komitet za općenarodnu obranu i društvenu samozaštitu. Najveća šteta procijenjena je u Primostenu, i to oko 4 i pol milijuna. U ostalim dijelovima općine, osim udara groma u privatnu kuću u Dubravi i izviđačke šatore na Obonjanu, te nestanak električne energije, nije bilo većih šteta.

Što se tiče kvarova na električnoj mreži, u izvještaju kojem je Komitetu podnio OOUR »Elektra«, istaknuto je da je ona s obzirom na jačinu nevremena funkcionirala dobro i da je svih 108 kvarova bilo takvog karaktera da je do njih moglo doći i u normalnim vremenskim uvjetima.

Treba istaknuti ocjenu Komiteta za ONO i DSZ da su sve odgovorne službe reagirale brzo i uspješno, posebno radne organizacije »Elektra« i »Vodovod i kanalizacija«, te poduzeće PTT prometa. Sam Komitet reagirao je u najkraćem vremenu. O mjerama za oticanje šteta, članovi Komiteta raspravljali su već u subotu ujutro. Između ostalog, oni su formirali komisiju čiji su članovi posjetili najteže pogodjeno područje Primostenu. M. S.

Zapis penzionera

PENZIONER ILI UMIROVLJENIK

POSLIJE prošlog »zapisa«, između meni i grupe penzionera koji najčešće sjede u bašti Domom JNA (u koliko puše vjetar ili je oblačno u sali), razvila se polemika oko pojma što je to penzioner, a što umirovljenik. Odmah sam se postarao da prelistam sve moguće rječnike i enciklopedije ne bili našao objašnjenje za jedan ili drugi pojam. Nisam našao ništa. Po svemu sudeći, to je jedan te isti pojam. Biti penzioner ili umirovljenik isto je. Jedino u tom pogledu naši potomci su se postarali da se ovi pojmovi obogate »svremenim« terminima: folsili, otpisani, starci, itd.

Po tvrdjenju grupe penzionera koji sjede pred Domom JNA jedno je biti penzioner a drugo umirovljenik. Penzioner je — kažu oni — onaj koji ne miruje. Drugim rječima to je taj koji ima veliku penziju, koji uz to tu i tamo nešto radi ili je do te mjere dobrostojeći da mu vrag ne da mira. Umirovljenici su pak oni mirni — s malom penzijom, što ništa ne radi, koji sjede u derdinu ili ispred »Medulica«, ili pak oni koje možeš svakog dana naći u šah sali Dom JNA ili u Klubu umirovljenika TEF-a. Tko će se s tim složiti?!

Umjesto da odgovorim svakom penzioneru pojedinačno, ja sam to ovako napisao — pa šta bude.

*
Čuo sam da će se još ove godine proslati

viti desetogodišnica postojanja Kluba penzionera, odnosno umirovljenih radnika TEF-Bit će održana svečana sjednica i, po svemu sudeći, izabrano novo rukovodstvo, jer staro je na čelu već cijelo desetljeće. Kažu da dobro rade i pozivaju me kao njihove izvještova da dođem i zabilježim njihove rezultate u radu. Rekao sam im da mi sakupite podatke kako su i šta radili posljednjih deset godina i kako im je uspjelo da kao umirovljenici na ovu skupou prezive cijelo proteklo desetljeće.

Zapažena tema razgovora među penzionerima, odnosno umirovljenicima, bila je pojava splitskih ribara u našem lipom zaljevu. Kažu da su te »mandriče« ulovili na desetke tona cipala.

— Uprkos zabrani oni love i nitko im ništa — čuli su se komentari.

Jedan umirovljenik je ipak imao hrabrosti da kaže: »kad neće naši Šibenčani hoće Spiličani. Tko im je kriv što neće da love...«

Po jednom drugom prijedlogu izvjesnih umirovljenika Spiličani bi trebali Šibenčanima pokloniti pola ulova jer je obavljen u »njihovu moru«.

Možda bi Spiličani na to i pristali. Tko zna. Tako bi naši, šibenski ribari, bez muke došli do ulova.

Nazdravljive!

Vaš GRGUR

Nacrt Društvenog plana općine 1981 - 1985.

Skladniji razvoj privrednih djelatnosti

Privredni razvoj u narednom planskom razdoblju usmjerit će se na one djelatnosti, koje jače valoriziraju raspoložive prirodne i materijalne uvjete i prometno geografski položaj, kao i na one koje mogu optimalno koristiti procese znanstveno-tehničke revolucije i kadrovski potencijal. Prioritet u privrednom razvoju dat će se rekonstrukciji i proširenju kapaciteta prerade i finalizacije aluminija i drugim selektivnim programima, koji će pridonijeti bržem povećanju dohotka, zaposlenosti, razvoju kompleksa privrednih i drugih djelatnosti u funkciji turizma, daljinjem jačanju lučko-pomorske privrede, prevladavanju prometne izoliranosti i razvoju prometne infrastrukture, ubrzanom razvoju poljoprivrede i prehrambene industrije, razvoju male privrede, te bržem razvoju nedovoljno razvijenih dijelova općine i otoka.

INDUSTRIJA

Razvoj industrije usmjeravat će se na one grane, koje se uglavnom temelje na domaćim sirovinama, kao i na one, koje bolje valoriziraju prirodno-geografske i ostale prednosti regije. Osim toga, bit će potrebno razvijati i one grane industrije, koje podmiruju potrebe stanovništva, a koje nedostaju u sadašnjoj privrednoj strukturi.

Proizvodnja i prerada aluminija bit će i dalje oslonac razvoja u regionalnim i makroregionalnim okvirima. Za razvoj aluminijskog kompleksa od presudne važnosti bit će usklađivanje cijelokupnog procesa, od proizvodnje električne energije, boksita, gline, aluminija i elektroda, do prerade i finalizacije aluminija. Osim toga, mnogo će zavisiti od razvijanja Centra za aluminij, koji bi trebao utvrditi daljnje pravce i dinamiku razvoja te grane, utjecati na unapređenje tehnologije proizvodnje aluminija, unapređivati finalizaciju aluminija na širem području regije, te istraživati i poticati potrošnju aluminija.

Proizvodnja ferolegura zadržat će se u okvirima postojećih kapaciteta, dok će se dugoročna koncepcija razvoja temeljiti na supstituciji sadašnje tehnologije suvremenijom. Industrija prerade nemetalnih minerala, kao glavni proizvođač amorfno-grafitnih elektroda i amorfnih i grafitnih masa, bit će također jedan od nosilaca privrednog razvoja, a ujedno i grana industrije, koja će pružati mogućnosti supstitucije uvoza grafitnih elektroda za potrebe proizvodnje elektročelika u našoj zemlji. Proizvodnja grafitnih elektroda i dalje će se razvijati u rekonstruiranim i moderniziranim kapacitetima, s mogućnošću prelaska na povećanje proizvodnje na novoj lokaciji industrijske zone »Podi«. U isto vrijeme radit će se na izmjeni assortimenta proizvodnje grafitnih elektroda visokog terećenja, za čiju će proizvodnju biti potrebna posebna nova tehnologija.

S gledišta interesa i ciljeva društveno-ekonomskog razvoja dalmatinske regije, razvoj kemijske industrije bit će jedan od temeljnih pravaca, dok će proizvodnja i prerada plastičnih masa imati dominantno mjesto u razvoju cijelokupne kemijske industrije. Prerada kemijskih proizvoda i dalje će se razvijati, budući da za to postoje potrebnii uvjeti, pa će se proširiti assortiman proizvodnje novim proizvodima višeg stupnja obrade, na temelju nove tehnologije.

Fizički obujam industrijske proizvodnje rast će prosječno godišnje za 5,8 posto, te će i u narednom planskom razdoblju industrija davati oko 41 posto ukupnog društvenog proizvoda i dohotka općine.

ELEKTROPRIVREDA

Razvojnu orientaciju elektro-energetskog sistema određivat će nužnost osiguranja i rast potrošnje električne energije, uz racionalno gospodarenje energijom u uvjetima ograničenih prirodnih izvora i ekonomskih mogućnosti. Na razini SR Hrvatske od 1981. do 1985. godine, potrošnja električne energije rast će 6,8 posto prosječno godišnje. Za podmirenje predviđenog porasta potrošnje električne energije dovršit će se izgradnja elektrana iz prethodnog razdoblja, pa će se na taj način održati stupanj sigurnosti opskrbe potrošača od 95 posto s obzirom na proizvodne mogućnosti. Međutim, stvarna sigurnost opskrbe potrošača ovisit će o snabdijevanju elektrana mazutom, odnosno hidrološkim prilikama.

Elektroprivredna bilanca izrađena na razini SR Hrvatske, te politika snabdijevanja i cijena električnoj energiji, imat će značajan utjecaj na fizički obujam industrijske proizvodnje, kao i na finansijske efekte poslovanja cijelokupne privrede općine, posebno velikih i specijalnih potrošača, kao što su SOUR aluminijска industrija »Boris Kidrič« i Tvornica elektroda i ferolegura.

Radi kontinuirane i kvalitetne opskrbe potrošača, a u skladu s razvojem proizvodnje i potrošnje električne energije, osigurat će se izgradnja distributivne mreže, odnosno elektroenergetskih objekata i postrojenja. Najznačajniji radovi izvršit će se na rekonstrukciji HE »Jaruga« (povećanje snage na pragu elektrane za 1,9 MW), te modernizaciji, rekonstrukciji i izradi 47 transformatorskih stanica raznih veličina napona, ukupne snage transformatora 14.970 kW i postavljanju 27 km nadzemnih vodova različitog napona i 110 km kabinskih vodova.

Izvori finansijskih sredstava za realizaciju tih programa bit će slobodna sredstva amortizacije OOUR-a »Elektro«, dio naknade za snagu priključenja novih potrošača i za povećanje angažiranih sadašnjih potrošača električne energije, te udružena sredstva društvene reprodukcije. Predračunska vrijednost investicijskih ulaganja iznosiće 314 milijuna dinara, bez rekonstrukcije HE »Jaruga«.

CRNA METALURGIJA

Razvojna koncepcija OOUR-a »Ferolegure i sinter«, što posluje u sastavu Tvornice elektroda i ferolegura, temeljiti će se na modernizaciji i rekonstrukciji postojećih kapaciteta, što će omogućiti održavanje proizvodnje na sadašnjoj razini, uz izvjesno povećanje proizvodnje silikomangana i feromangana po prosječnoj godišnjoj stopi rasta od 3 posto. Ova ulaganja odrazit će se na sniženje troškova proizvodnje, povećanje dohotka i konkurentnu sposobnost na inozemnom tržištu.

U narednom planskom razdoblju izvršit će se mnogi investicijski zahvati, između ostalih i rekonstrukcija peći br. 4, rekonstrukcija izljeva peći i izgradnja prostora za drobljenje feromangana, rekonstrukcija pumpne stanice i rashladnog sistema, rekonstrukcija sintera, stvaranje uvjeta za usvajanje nove proizvodnje i tehnologije za proizvodnju »ferista«, te mehanizacija obale. Međutim, projekti izgradnje 24 MVA elektroreduktionske peći za proizvodnju feromangana odložiti će se za iduće plansko razdoblje. Predračunska vrijednost investicijskih ulaganja iznosiće 180 milijuna dinara, a bit će osigurana iz vlastitih sredstava (50 posto), udruženih sredstava i zajedničkih ulaganja (20 posto), te iz udruženih sredstava domaćih banaka (30 posto).

PROIZVODNJA I PRERADA OBOJENIH METALA

Za potvrđivanje razvoja aluminijskog kompleksa od presudne će biti važnosti, da se utvre mogućnosti racionalnog korištenja domaćeg boksita i količine koje će biti potrebno uvesti uz optimálni transport. Razvoj proizvodnje i prerade aluminija temeljiti će se na podizanju tehnološke razine bazičnih i prerađivačkih kapaciteta, modernizaciji i rekonstrukciji prerade i finalizacije, radi povećanja proizvodnosti rada i proizvodnje assortirana koji nedostaje tržištu i koji ima dugoročnu perspektivu na domaćem i svjetskom tržištu.

Dugoročna koncepcija razvoja aluminijskog kompleksa na razini SOUR-a Aluminij-ska industrija »Boris Kidrič« temeljiti će se na istraživanju i racionalnom korištenju domaćeg boksita, izgradnji tvornice anodnih blokova, izgradnji tople valjačke pruge, dovršenju treće hale elektrolyze, te daljnjoj modernizaciji, rekonstrukciji i proširenju kapaciteta finalizacije aluminija. Najznačajnija ulaganja bit će u modernizaciju i rekonstrukciju valjaonice aluminija, radi postizanja proizvodnje složenijeg i akumulativnijeg assortirana proizvoda i povećanja izvoznih efekata. Proizvodnja traka povećat će se na 25.000 tona, a folija na 9.500 tona godišnje, čime će se stvoriti uvjeti za normalnu opskrbu

»Omiala« tankim trakama, kao i baza za oplemenjivanje folija. Rekonstrukcija valjaonice izvršit će se tokom 1982. i 1983. godine, čime će se omogućiti brži razvoj finalizacije aluminija i disperzija prerade na širem području regije.

Ukupna investicijska ulaganja iznosiće 3.500 milijuna dinara (ne računajući sredstva za finalizaciju), a osigurat će se većim dijelom udruživanjem sredstava privredne i banaka, a po potrebi i iz inozemnih kredita za uvoz opreme. Udrživanjem sredstava za otplatu anuiteta Tvornice gline u Obrovcu stvoreni su preduvjeti za uspešno poslovanje u aluminijskom kompleksu. Od bitnog će značaja također biti usklađivanje domaćih cijena aluminija s cijenama na svjetskom tržištu, korekcija međudržavnog ugovora u smislu da se dio izvoza primarnog aluminija zamjeni izvozom valjanih proizvoda, kao i smanjenje carina i taksa na uvoz sirovina i repromaterijala, koji se ne proizvode u zemljama ili im je proizvodnja nedovoljna.

Razvoj proizvodnih kapaciteta TEF-a ostati će u sadašnjim okvirima, dok će se nužno potrebni novi građevinski objekti graditi od montažnih elemenata, kako bi se prema potrebi mogli prenijeti na novu industrijsku zonu »Podi«.

Investicijska ulaganja usmjerit će se na modernizaciju, rekonstrukciju ili izgradnju objekata za proizvodnju zelenih elektroda, komorne peći, bazena za teška ulja za loženje, postrojenja za impregnaciju grafitnih elektroda, odjeljenja grafitaze i prateća odjeljenja, strojnu obradu grafitnih elektroda, te skladišta gotovih proizvoda. Ukupna ulaganja iznosiće 844,1 milijun dinara, a izvori financiranja bit će iz vlastitih sredstava (20 posto), udruženih sredstava i zajedničkih ulaganja (4 posto), udruženih sredstava domaćih banaka (40 posto), inozemnih kredita (31 posto), te iz sredstava fonda (5 posto).

Pripremio:
Lj. JELOVČIĆ

Dječji vrtići od 1. rujna bit će otvoreni

Gradski vrtići - prekapacitirani

Oko 1.400 mališana počinat će od 1. rujna četrnaest dječjih vrtića i jedne dječje jaslice, koliko ih trenutno ima na području šibenske općine. Izvršni odbor Samoupravne interesne zajednice društvene brige o djeci predškolskog uzrasta povoljno je riješio svih četrdeset žalbi roditelja, čija djeca — kod prvog rješavanja molbi — nisu bila primljena. U suradnji s radnom organizacijom »Dječji vrtići«, povećane su odgojno-obrazovne grupe u pojedinim odjeljenjima, kako bi se izšlo u susret željama svih zainteresiranih roditelja. Problem, međutim, ostaje i dalje trinaestoro djece koja, zbog nedovoljnih kapaciteta, nisu mogla biti primljena u jedine šibenske dječje jaslice »Milka Mrša — Mima«. Njima preostaje da pričekaju otvaranje jasličke grupe u novom dječjem vrtiću »Ciciban« na Šubićevcu, koji bi trebao biti dovršen do početka studenoga ove godine.

I dok su gradski vrtići puni i, većinom, prekapacitirani, u ostalim mjestima na području općine situacija je sasvim drukčija. U Tribunj, Pirovcu, Murteru i Primoštenu odjeljenja su uglavnom poluprazna, pa je Izvršni odbor Samoupravne interesne zajednice društvene brige o djeci predškolskog uzrasta naše općine.

djeci predškolskog uzrasta pozvao mjesne zajednice i društveno-političke organizacije u tim mjestima, da razmotre razloge izuzetno malog broja prijavljene djece. Poseban je problem dječji vrtić u Mandalini, u koji je dosad upisano svega trinaest mališana, pa će biti potrebno razmotriti opravdanost postojanja ovog mandalinskog odjeljenja.

Nešto manje zanimanja nego prošlih godina, pokazali su ovog ljeta roditelji i za upis djece u poslijepodnevne vrtičke grupe, koje su namijenjene prvenstveno budućim prvoškolcima čije majke nisu u radnom odnosu. Tako, zbog malog interesa, neće ove godine biti otvorena poslijepodnevna odgojno-obrazovna grupa na Šubićevcu, u dječjem vrtiću »Anda Žuljan«. Od 1. rujna djeca će, u toku poslijepodneva, moći pohađati dječje vrtice »Jelka Bučić«, »Ruža Vukman« i »Buale«.

Na početku nastavne godine bit će u svim odjeljenjima održani sastanci s roditeljima upisane djece kojima će, osim radnika »Dječjih vrtića«, prisustrovati i predstavnici SIZ-a društvene brige o djeci predškolskog uzrasta naše općine.

Z. P.

Umjetnička kolonija u Primoštenu

Zatvorena izložba „More, ljudi, obala“

Ovog tjedna zgrada stare Primoštenke škole po 11. put prestala je biti galerijom Umjetničke kolonije. Otvorena po običaju već 4. srpnja izložba MORE, LJUDI, OBALA masovnija i bogatija nego prethodne nastavila je tradiciju jedne od najstarijih kolonija ove vrste na Jadranu. A njena tradicija to su beskrajni morски vidici, naizgled skučeni obalski prostori te ljudi koji te vidike i prostore nadopunju i humaniziraju.

Od samog početka ova je kolonija okupljala umjetnike iz cijele zemlje pa i inozemstva te na izvjestan način postala ambasador naše likovne sadašnjosti i povijesti koja joj je prethodila. Nerijet-

ko se njeni posjetiocu interesiraju ne samo za djela i autore već i našu društveno-političku opredjeljenost, povijest, kulturu...

Oko dvije stotine posjetilaca obilazilo je svaku večer dvije stare školske učionice zgodno preuređene u izložbeni prostor, a među njima nisu bili samo slučajni turisti namjernici već i poznavaoci i prijatelji ove, već afirmirane manifestacije likovnog stvaralaštva.

Od 10. do 27. rujna izložba će se naći u Muzeju grada Šibenika u kojem će nakon zatvaranja ostati 15 vrijednih izložaka nastalih za boravka umjetnika ovog lipnja u Primoštenu.

(jp)

Osnovno školstvo

Prostorni problem - najteži na Šubićevcu

Prosvjetno-pedagoška služba općine Šibenik pripremila je podatke o uspjehu učenika i stanju u osnovnim školama na kraju protekle školske godine. U 62 osnovne škole (tu se računaju i područne) bilo je preko 8 i pol tisuća učenika. Prosječ broja učenika po odjeljenjima znatno se razlikuje u gradskim od onih u seoskim školama. U gradskim školama sjedi i po 10-tak više učenika nego u izvengradskim. Ovdje i stalno opada broj učenika, iako ne svagdje s istim ili višim postotkom. Tako se u gradu radi već u tri smjene, a ako ne dođe do planiranog proširenja škole na Šubićevcu, prostorni problem postat će još teži.

Lani je putovalo do škole i natrag 13 posto učenika, a organizirano se hranilo u školskim kuhinjama 40 posto učenika. Postotak učenika koji su s uspjehom završili razrede stalno raste, tako da je lani u prva četiri razreda pozitivno ocijenjeno čak 99 posto, a u višim 97 posto učenika. Možda, donekle, iznenađuje broj izostanaka i to neopravdanih od 2 sata po učeniku.

Primoštenke ljetne priredbe

Susret dalmatinskih klapa

Prošle subote Primošten se pridružio nekolici naših građica koji priređuju susrete dalmatinskih pjevačkih klapa. Ovaj susret održan je u okviru Primoštenkih ljetnih priredbi kao njihov najambicioziji poduhvat. Pod pokroviteljstvom Mjesne zajednice, Turističkog društva i hotela »Adriatic« organiziralo ga je KUD »Ante Makelja«. Na pozornici restorana »Mala Raduča«, na kojoj se obično priređuju ljetni koncerti i gos-

tovanja, nastupilo je, uz domaće PRIMOSTEN i PRIMOSTENKE, još osam družina: FORTUNA iz Bibinje, SOLIN, ATP iz Šibenika, BILICE, JŽ iz Splita, MURTERKE, OMIŠ i ZADRANKE.

Uvodnu riječ dao je prof. Ivo Furčić, začetnik i najvećim dijelom realizator ne samo ove ideje o susretu klapa već i primoštenkih ljetnih priredbi.

(ip)

Galerija »Krševan« — izlažu uglavnom likovni amateri

OSNOVCI U KLUPAMA 5. RUJNA

Redovna nastava u svim osnovnim školama općine Šibenik započet će 5. rujna u skladu s odlukom Skupštine, iako ovaj datum nije jedinstven za cijelu regiju. Tako će na splitskom području nastava početi 7. rujna, tj. u pondjeljak.

Za nastavnike, pedagoge i direktore škola narednog tjedna održat će se stručni aktivti koje organizira prosvjetno-pedagoška služba. Aktivi se organiziraju i za nastavnike Centra za usmjereni obrazovanje, gdje će nastava početi 10. rujna.

Posebno zanimanje posljednjih dana izaziva upis u završnu fazu usmjerenog obrazovanja tj. za pojedina zanimanja. Ovog tjedna poznati su rezultati prvog upisnog roka, a 31. kolovoza i 1. rujna obaviti će se ponovni natječaj za ona zanimanja za koja se nije prijavio dovoljan broj kandidata. Tako je prvim natječajem raspisano 870 slobodnih mesta. Ukupno je stiglo 1130 prijava, ali kako su se učenici prijavili za dva moguća zanimanja, konkuriralo je oko 700 učenika. U ovom roku primljeno je oko 550 učenika što znači da je oko 320 mesta ostalo nepotpunjeno. Kao i do sada najveće zanimanje bilo je za neproizvodna zanimanja, kao što su upravni referent, ekonomist, turistički radnik i farmaceut. Za ove posljednje najviše su se zanimali odlični učenici. Nepotpunjena su ostala mesta za tokare, strojopravare, foleguriste, valjače, bravare, brodograditelje u drvu te čitav niz građevinskih zanimanja: armirač, zidar, soboslikar i tesar. Dosta interesantna zanimanja konfekcionara ostala su također nepotpunjena.

Notes aktualnih tema

„Petica“ publici

NEMA nikakvog razloga ni mesta panici ili razočarenju. To je realni domet sadašnje momčadi. Uostalom, nikome od igrača, koji su istrčali ne može se osporiti zalažanje. Tim riječima je, dok su se nogometari »Šibenika« i »Mladosti« tek skidali u svačićionicama, prvenstveni start »crvenih« komentirao Andelko Aralica.

Aralica je poznat kao odmijeren, realan čovjek, pa njegovu ocjenu valja uvažiti. No, pozitivno izneđenje u tom smislu je nedjeljno ponašanje šibenske publike, koja je za ponašanje i brojnost zasluzila čistu »peticu«.

Ne pamtim zapravo kada je na Šubićevcu predstavljanje igrača bilo popraćeno pljeskom. Šibenski prijatelji nogometa su na pravi način podrili Atiliju, Montanu, Damjanoviću, Ožegoviću i ostale mladiće, koji tek premošćuju početničke slabosti. Nije bilo uobičajenog glasnog gundanja. Ni nesportskih povika upućenih klupi. A koliko to znači Grgiću i igračima suvišno je trošiti riječi.

PLJESAK podrške bit će ove sezone prijeko potreban i na Baldekinu, jer... Valja nadoknaditi Slavnića, Vučiću, Šarića... Sportski je Šibenik, izgleda, toliko naučio na Moku da se jednostavno ne može pomiriti sa činjenicom da u novom prvenstvu neće gledati njegove majstorije. Otud i »patka«, koja se proširila gradom: Moka se vraća.

Istina je, međutim, da se Moka ne vraća. Kao i to da ne može prijeći nigdje bez razumijevanja članova Predsjedništva Košarkaškog saveza Hrvatske. A što se Slavnića tiče očito je da je načinio veliku grešku. Cijelo je prvenstvo najavljivao odlazak a zapravo nije kario otići. Time je neizravno prisilio vodstvo kluba na novu orientaciju. Trenerku i igračku. Na put, s koga više nema povratka. Ni, nažalost, mesta za Moku.

OKO Moke su obično žestoke kavanske priče. »Kuglanje, međutim, nije kavanski sport«, tvrdi Špiro Seper, tajnik Šibenskog kuglačkog saveza.

Seper pritom cilja na nedovoljan (financijski) tretman više od 200 kuglača iz 4 »ženska« i 7 »muških« klubova, koliko ih djeluje u samom gradu. Zanimanje za kuglanje je, međutim, znatno veće, ali je akutan problem objekata. Za pravo nadmetanje (i trening) prikladna je jedino kuglana u Crnici, a u njoj su termini »tijesni«. Ima klubova, koji mogu vježbati samo jednom tjedno, a to je pre malo i za rekreativu. Kuglačka boljka je stara. I ideja, kako je riješiti. Projekt za obnovu kuglane na Šubićevcu je gotov. Potrebno je iznaci sredstva — više angažiranosti.

REFLEKTOR

Zabilježeno

Obnovljena je aktivnost u nogometnom klubu »Polet« iz Zablaća. Zahvaljujući Stipi Grgasu i ostalim zanesenjacima Zablaćani su uredili igralište i uključili se u prvenstvo Međuopćinske lige Šibenik — Zadar.

Ulike igre pružio je na Evropskom kadetskom prvenstvu mlađi košarkaš »Šibenka« Dražen Petrović, no ispoljio i veliku slabost: brzo je činio lične greške. Jugoslavenska reprezentacija je u pravilu vodila na svim utakmicama, dok Petrović nije dobio petu »ličnu«.

Jrukometnice šibenskog »Galeba« po čele su pripreme za novo prvenstvo južne skupine Hrvatske lige. Neslužbeno, sastav će biti radikalno pomlađen zbog odlaska više igračica.

Hamerice su porazili svoje protivnike u posljednja dva prvenstvena kola vaterpolisti betinskog »Brodograditelja«. Riječani su primili 14, a »Kamnik« gol više. »Kasno Janko na Kosovo stiže«, komentiraju te rezultate vatrene navijači »Brodograditelja«, koji ne mogu prežaliti poraz s »Jedinstvom« u Betini, čime je domaćin zapravo otpao iz utrke za prvo mjesto.

Da nikad nije kasno kad se ljubi strano želi dokazati Tomislav Ninić, 24-godišnji igrač betinskog »Brodograditelja«, a nekad velika nadsa sibenskog i jugoslavenskog vaterpola. »Varam vaterpolo i »Solaris«. Pokušat ću još jednom ozbiljno u matičnom klubu. Naravno, ako me tražuju«, kazao nam je Ninić.

Ante Grgić, trener »Šibenika« nikako da kompletira momčad. Prošle su nedjelje izostali »žuti« Mamula i bolesni Mikuličić. U Rovinj neće putovati »crveni« Ljubić i Petković, koji se ženi. Ovom posljednjem pripadaju i naše čestitke. I dobre želje!

Nešto bolje rezultate od svojih starijih kolega postigli su najmlađi skakači i skakačice »Šibenika« na prvenstvu Hrvatske u Zagrebu. Među ostalim, mlađa Kosjenka Bego bila je prvakinja u skokovima s daske.

Ako bitno ne podbac u posljednjoj utrci mlađi šibenski biciklist Nikica Smolić bit će visoko plasiran u seniorskoj konkurenciji na prvenstvu Hrvatske. Prošle je nedjelje u Ivaniću bio još jednom treći.

RADAR

Košarkaški mozaik**Milanovićev udio**

Košarkaši »Šibenke« završili su 12-dnevne pripreme na Kranjskoj Gori. U tom poznatom turističkom središtu pod vodstvom trenera Faruka Kulenovića i njegova pomoćnika Nenada Amanovića vježbalo je 12 igrača: Jarić, Ljubojević, Slavica, Macura, Marrelja, F. Žurić, Petani, I. Žurić, Jablan, Babačić, Babić i Drezga.

— Zadovoljan sam učinjenim. Za uspješno obavljene pripreme posebnu zahvalnost dugujemo našem gostu, zagrebačkom stručnjaku prof. Dragunu Milanoviću, koji je znao na pravi način opteretiti naše igrače, kazao nam je trener Kulenović.

● *Na Kranjskoj Gori je bilo još prvoligaša?*

— Istodobno su vježbali beogradski »Radnički« i »Partizan«. S njima smo igrali triput po dvadeset minuta. Kao u hokeju. Svaka je provjera dobro došla.

● *Rad se nastavlja normalno?*

— U subotu putujemo za Vrbas, gdje ćemo sudjelovati na jednom od polufinalnih turnira »Večernjih novosti«. Tim natjecanjem počinjemo završne pripreme za prvenstvo.

NOVA MARIJA

— Marija se ne može prepoznati. To je sasvim druga osoba. I igračica, tim riječima čudile su se košarkašice »Montinga« poslije prijateljske utakmice s »Revijom« u Zagrebu, koju je domaćin do-

Marija Jajac — ponovno u matičnom klubu

bio minimalnim rezultatom 77:75, a na kojoj je Marija Jajac ponovno zaigrala za »Reviju«.

— Igrala je zaista sjajno. Pogađala, skakala. U obrani čuvala visoku Bjedov. Bolje pojačanje nismo mogli ni zamisliti, zadovoljno nam je pričala Gordana Rak.

Pripreme »Revije« na Pohorju vodio je sam Željko Vikario.

— Vrijeme nam nije bilo uvijek skljono, no treniralo se marljivo. Dvaput, pa i triput dnevno. Sada su na redu utakmice. Bit ćemo sparing partner reprezentaciji, koja se na Baldekinu priprema za Evropsko prvenstvo u Ankoni, rekao nam je Vikario.

Na Pohorju je vježbalo 12 igračica: Od »starijih« Skugor, G. Rak, Jajac, Goreta, Konjevoda, Miljković, Čićmir, Lučev i Miliša, te »nove«: Jablan, Klarendić i Grgurev. Njima će se pridružiti Danira Gulin, koja je branila boje omladinske reprezentacije Južne Jugoslavije na Evropskom prvenstvu u Mađarskoj.

IZ ŠIBENIKA / U ANKONU

Od ponedjeljka na Baldekinu druguju s loptom i najbolje jugoslavenske košarkašice. Nezbježan je, naravno, bio široki osmijeh i stisk ruku Milana Vasojevića — Čigge, saveznog kapetana.

— Zadovoljni smo smješteni i u brigom domaćina, »Revije«. Djekojeke su jedva dočekale da dođu na more. U Šibeniku ćemo, za razliku od ranijeg plana, biti do kraja. Do 10. rujna, kada odlazimo

Ligaški semafor**HRVATSKA NOGOMETNA LIGA
ŠIBENIK — MLADOST**

1:1 (0:0)

SIBENIK — Stadion »Rade Končar«. Gledalaca 1500. Sudac: Farkaš iz Branjina Vrha. Strijelac za »Šibenik« Topić (11 m) u 51. minuti.

SIBENIK: Jovićić, Jakšić, Vrcelj, Malbaša, Damjanović, Ljubić, Atlija (Santic), Topić, Petković, Ožegović, Jurišić (Montana).

Na startu prvenstva povela je »Istra« iz Pule. U drugom kolu »Šibenik« gostuje u Rovinju.

(pp)

za Ankonu, gdje ćemo sudjelovati na Evropskom prvenstvu, rasprčao se Vasojević.

● *Šibenski turnir je jak?*

— Itekako. To nam je zadata najbolja provjera snaga. Bugarke su nam tradicionalno neugodne. Kao i Talijanke. A Poljska igra sve bolje. Stoga, dobro je što se s njima sastajemo zadnjeg dana turnira.

,Metalci“ su spremni**P. Stošić:****U gornjoj kući**

U nedjelju, 6. rujna počinje i prvenstvo Dalmatinske lige, u koju se poslije samo jednogodišnje stanke vratio i šibenski »Metalac«. Nogometari trenera Petra Stošića vježbali su kao nikad marljivo, pa je, stoga, razumljiv optimizam njihova trenera.

— Vjerujem u svoju momčad. Držim da ćemo se plasirati u gornjem dijelu prvenstvene ljestvice, kazao nam je Stošić.

● *Što su pokazale pripreme utakmice?*

— Bilo je osciliranja u igri i rezultatima, ali jasno je da se možemo nositi i s najjačim zonašima. Između ostalog, pobijedili smo drniški DOŠK u gostima.

● *Izbor igrača je, znači, dobar?*

— Ozbiljno računam na 20 nogometara. Dva su vrata: Gović i Rak. Treći, veteran Caleb konačno se oprostio od aktivnog igranja. Za zadnju liniju kandidirat će Vrčić, Kronja, Redžepović, Bađalica, Čeko, Skugor, Kundid i Babun. U »špicu« će igrati Junaković, Čogelja, Jakšić, Mrvić, Bačić, Radović, Milović, Kovačev, Beader i Gracin.

● *Među novajlijama je dosta igrača iz Vodica?*

— Vodice se ove sezone neće natjecati u Međuopćinskoj ligi, pa smo rado prihvatali nekolicinu njihovih nadarenih igrača.

● *Na startu igrate u Kardeševu...*

— Bod bi značio puno za nastavak prvenstva. Spremni smo i nadam se da ćemo se vratiti neporaženi.

— SPORT — SPORT —

Košarka

Tko u republičku ligu?

Do kraja natjecanja u Sjeverno-dalmatinskoj košarkaškoj ligi ostalo je još jedno kolo. Prvak nije poznat, a ne zna se ni koja će tri kluba zaigrati u Hrvatskoj ligi koja počinje 17. listopada.

U zadnjem kolu »Borik« i »Pristan« gostuju, dok je »Preko« domaćin. Iako gostuju kod »Galeba«, odnosno »Marete« šanse za pobjedu su na njihovoj strani. Prema tome najvjerojatnije je da će »Borik«, »Preko« i »Pristan« imati po 22 boda. Međusobna bod-razlika ovih triju klubova je jednakā jer su svili pobijednici kod kuće, a izgubili u gostima. Tada će se morati odigrati turnir na neutralnom terenu na kome će se dobiti apsolutni pobjednik.

Ova trojica bi također bili novi članovi Hrvatske lige.

U slučaju pak, da jedan od ove trojice kandidira za vrh izgubi utakmicu u posljednjem kolu, druga dvojica bi igrala »majstoricu« na neutralnom terenu.

Mali nogomet

U vodstvu

Nakon prvog dijela prvenstva Šibenika u malom nogometu, igrači četvrtne mlađadi otišli su na zasluzeni odmor, a tereni sportskog centra u Crnici mirovat će do početka rujna. Kvalitet prikazane igre ostao je na prošlogodišnjoj razini. Na vrh tablice plasirale su se dvije momčadi između kojih treba tražiti konačnog pobjednika. »Barutana« je čitavo prvenstvo odigrala u jednom dahu, ostvarila sedam pobjeda, četiri igrala neriješeno i dva poraza. Danilo Gornje s istim brojem bodova kao i »Barutana« dijeli prvo mjesto.

Prošlogodišnji pobjednik lige malog nogometa »Mandalina« plasirala se na šestu

Kakve su šanse »Zatona« za osvajanje mjesto u Hrvatskoj ligi? »Zaton« ima dva boda manje od »Preka« i ako pobijedi izjednačit će se u bodovima. »Zaton« je već jednom bio pobjednik, a to znači da je međusobna bod-razlika u korist »Zatona« i treće mjesto pripada »Zatonu«. Ostaje nam da vidimo može li »Zaton« pomoći sam sebi, pobijediti u gostima iako i kvalitetnog domaćina i plasirati se u viši razred natjecanja?

TABLICA

Borik	13	10	3	901:697	20
Preko	13	10	3	814:730	20
Pristan	13	10	3	756:692	20
Zaton	13	9	4	824:744	18
Debeljak	13	6	7	854:811	12
Mareta	13	4	9	776:945	8
Galeb	13	3	10	793:866	6

U zadnjem kolu 29. kolovoza u 16.30 sati sastaju se: Preko — Zaton, Galeb — Borik i Mareta — Pristan.

(mp)

„Barutana“

poziciju, s istim brojem bodova kao i šibenski »Veterani«.

TABLICA

Barutana	13	7	4	2	29:18	18
Danilo						
Gornje	13	7	4	2	26:17	18
Fontana						
Bilice	13	6	4	3	21:15	16
Baldekin	13	6	3	4	22:16	15
Baldekin III	13	4	7	2	22:20	15
Mandalina	13	5	4	4	25:19	14
Veterani	13	5	4	4	18:15	14
ATP Šibenik	13	4	6	3	17:15	14
Obrtnik	13	4	4	5	21:19	12
Jadrtovac	13	3	5	5	15:22	11
Šubićevac	13	4	2	7	16:21	10
TLM I	13	3	4	6	11:16	10
Goli Kamen	13	2	4	7	14:24	8
Partizan	13	3	1	9	18:37	7

(rt)

Skokovi u vodu

Dobar plasman Šibenčana

Na pionirskom prvenstvu SR Hrvatske u skokovima u vodu, što je održano u Zagrebu pioniri Šibenika imali su dosta dobrih skokova. Na prvenstvu su sudjelovali Medveščak iz Zagreba, Jedinstvo iz Zadra, Delfin iz Splita i Šibenik. Dobre rezultate postigli su pionirke do 10 godina. Šibenčanke su osvojile dva prva mesta: Kosanka Bego sa 96,35 i Anita Juras sa 81,50 bodova. Paško Jurčić osvojio je drugo mjesto u kategoriji pionira do 12 godina sa 175,20 bodova iza Matulića iz Zadra. U momčadskom poretku momčad Šibenika osvojila je treće mjesto sa 353,05 bodova.

(rt)

Naši gmazovi

Zmije, gušteri i kornjače

Od roda smukulja je:

1. *Obična smukulja* (*Coronella austriaca austriaca*), koja je, kao i sljeparica, jedna vrsta svoga roda kod nas. Na ledima ima dva reda tamnosmeđih mrlja, što i s obzirom na njenu duljinu do 80 cm podsjeća na ridovku. Razlika među njima uočljiva je po liri kojom smukuljina šara završava kod glave i po njenim okruglim zjenicama. Najviše se hrani gušterima. Oko žrtve se omota i uguši je.

Sve dosad opisane zmije iz porodice guževa su neotrovnice i po tomu pripadaju potporodici glatkozubica (*Aglypha*), jer imaju jednake glatke zube.

Od njih se razlikuju naše dvije druge zmije iz porodice guževa, koje su poluotrovnice. One imaju otrovnu žljezdu, a otrov im ističe iz jednog ili više produljenih stražnjih zubi sa žljebom u gornjoj čeljusti. Zbog toga pripadaju stražnjožljebozubicama (*Ophistoglypha*). Usput spominjem da u svijetu žive šestostke otrovnice što takve žljebaste zube imaju u prednjem dijelu gornje čeljusti, a kadšto i u donjoj (*Proteroglypha*). To su zmije iz već navedene porodice gužva, kojoj pripadaju kobre i pomorčice.

Te naše dvije poluotrovnice su:

1. *Ljuta crnokrpica* (*Telescopus fallax fallax*), koja je duga oko jednog metra. Sive je boje s crnosmeđim pjegama. Živi u sunčanom kamenjaru. Hrani se gušterima.

2. *Obični modras ili zrva* (*Molpolon monspessulanus insignitus*), koji je dug do dva metra, a boje je modrikasto sivosmeđe. Hranii se gušterima i pticama.

Otrov tih dviju zmija djeluje samo na životinje kojima se hrane i na druge manje životinje.

O vladanju tih naših neotrovnih i poluotrovnih zmija, može s kazati ovo:

Sve bježe od čovjeka. Hitre su, osobito šara poljarica i bjelouška. Dok je bjelouška mirna, sve ostale odlučno, a neke i krajnje šestoko opiru se čovjeku kad hoće da ih uhvati. Obična bjelica, poljarice, ljuta crnokrpica i modras brzo se razljute i grizu do krvi. Razljutenci modras gotovo čitav se uspravi, pa ga već to čini neugodnim. Mene je prije dvadesetak godina u Bokanju kod Zadra, gdje sam posjetio njuhovu poljoprivrednu zadrugu, koja se bavi i lovljenjem zmija, ujeo za palac mladi modras do krvi, kad sam htio da ga pomilujem u ruci radnika. Radnik je slikovito kazao o modrasu da kad bi bio otrovan koliko je lud da nitko od njega ne bi živ ostao, jer kad ne može da pobegne bijesno se boriti. Ipak zarobljen umiri se i dozvoljava zmijolovcu da ga uzima u ruke.

Kravosas, iako dug i krupan, manje se opire zarobljavanju i brzo se umiri. U talijanskom dokumentarnom filmu »Pasji život« (I dio) vidjeli smo mlađe primjerke kravosasa kako se uvijaju oko vrata vjernika i svetačkog kipa u procesiji, negdje na jugu Italije.

Sve te zmije ne treba progoniti ni ubijati. U šibenskom Donjem polju zadnjih godina ubijeno je više primjeraka kravosasa i crvenkrpica, što znam po kazivanju ljudi, a i video sam nekoliko ubijenih primjeraka. Zadnju ubijenu pjegavu crvenkrpicu video sam ljeti prošle godine u Dragi, dakle u samom gradu.

Naravno, ima i građana koji kad ih sretnu niti ih progone niti ih ubijaju. Njihov dobar primjer treba slijediti.

U sjevernim krajevima naše zemlje mnogi podnose običnu bjelicu u staji, da im ništi miševe, pa i po cijenu da pojede koje kokošje jaje.

II Otrovnice

Već je rečeno da su sve naše zmije otrovnice iz porodice ljutica (vipera). To su:

1. *Obični pepeljasti poskok* (*Vipera ammodytes ammodytes*), koji je najotrovnija naša i evropska otrovnica. Živi od juga Austrije do Male Azije i Sirije, i to najčešće u kamenjaru, a može ga se naći sve do 1700 m nadmorske visine. Boje je pepeljastive, ali i žučkaste i crvenkaste, a rijetko i crne. Ozgo, od glave do repa ističe mu se tamna krvudava pruga, te na glavi, iznad nosa, mekan roščić. Hrani se uglavnom miševima, koje, čim klonu od njegova otrova, lako pronađe i proguta, i to obično noću. U žarkim ljetnim mjesecima penje se na drveće, pa tada treba biti oprezan pri prolazeњu ispod nižih grana, jer njegov ugriz u vrat ili glavu može lako imati smrtni ishod, ako se čovjeku što prije ne ubrizga protuotrov. Poznat je slučaj jednog žanda, koji je prije rata u Hercegovini stradao baš na takav način, kad je jašuci na konju zaustavio se pod drvom da se u sjeni malo odmori. U narodu se vjeruje da poskok skače, što nije točno. On se samo iz svojeg obrambeno-napadačkog položaja, smotan u krugu, naglo izbacuje, ali nikad čitavo tijelo. Dug je do 90 cm.

2. *Obična šarena ridovka* (*Vipera berus berus*), koja je slična poskoku, ali je od njega kraća i bez roščića na glavi. Živi od Španjolske pa do otoka Sahalina u Aziji, te je time najraspostranjenija zmija na svijetu. Otrov joj djeluje nešto sporije od poskokova, pa zbog toga kadšto i sama strada od snažnije žrtve koju je ujela, na primjer od štakora ili manjih zvijeri. U Alpama je im i u visini od 2700 m.

3. *Bosanska šarena ridovka* (*Vipera berus bosnensis*), koja je podvrsta ridovke, ali je manja od nje. Na ledima mjesto krvudave pruge ima niz odvojenih kosih poprečnih pjega.

4. *Krški oštroglavci žutokrug* (*Vipera urini macrops*), koji je naša najmanja otrovnica, jer je duga 50 cm. Živi u krškim gorovitim krajevima iznad 1000 m visine, ali postoji i nizinski oblik, što živi u našim zapadnim krajevima. Otrov mu je slabiji od ridovkina. Hrani se najviše skakavcima.

Naše otrovnice dosta je lako prepoznati po trokutastoj im glavi, zbog koje im vrat izgleda još tanji, tamnoj krvudavoj pruzi na ledima (poskok, ridovka), debelom tijelu što naglo prelazi u kratki rep, uskoj zjenici i duljini ispod jednog metra. Dosta su mlijatave, pa ih nije teško sustići, te ih osobito spretni zmijari hvataju rukom za rep i ubacuju u vreću. Kad ih se drži za rep u ispruženoj ruci, ne mogu se uspraviti i upeti čovjeka za ruku, dok se neotrovnica i poluotrovnice lako usprave i omotaju oko ruke jer su vitke. U Dalmaciji najviše love otrovnice u Bukovici i oko Bokanca.

P. PERIŠA

(Nastavlja se)

ISPRAVAK

U zadnjem broju »Šibenskog lista«, broj 944, od 22. kolovoza 1981. u članku Naši gmazovi — Zmije, gušteri i kornjače potkrale su se ove greške:

1. ispušten je podnaslov Razred gmazova;

2. na početku drugog stupca latinski naziv šare poljarice treba da glasi *Coluber gemonensis*, a ne *gemonesis*; dalje u istom stupcu kod crne i žute poljarice prva riječ latinskog naziva treba da glasi *Coluber*, a ne *Clouber*, te kod obične bjelice u latinskom nazivu treba još jedanput dodati riječ *longissima*;

3. na kraju nastavka izostavljeno je ime pisca P. Periša.

Stolni tenis

„Galebovc“ se pripremaju

Nakon stanke od trideset dana, počele su pripreme mladih stolnotenisača STK »Galeb« za novu nastupajuću sezonu 1981/82. u kojoj ih očekuju nastupi u Hrvatskoj stolnoteniskoj ligi — zapad za seniore, kao i mnogi nastupi za sve ostale kategorije (pioniri, juniori) u natjecanju Dalmatinske stolnoteniske regije i Stolnoteniskog saveza Hrvatske.

Treneru Dušku Vuletiću i njegovu pomoćniku Frani

Grubiću, prvoj prozivci se je odazvalo dvadesetak igrača svih kategorija. Kompletne pripreme će se obaviti u vlastitoj dvorani, gdje će se trenerati dva puta dnevno. Boje »Galeba« u narednoj sezoni u konkurenčiji pionira branit će Dobrota, Maleš, Mrdeža, Djaković, Gulin, dva braća Vuletić i Damir Čular. U konkurenčiji juniora nastupat će Karađole, Belamarić, Berić, Grbin, Knežević i Rora.

SIZ za zapošljavanje**Traže se radnici****»STAMPA« ŠIBENIK**

— administrator — daktilograf na određeno vrijeme (SSS, jedna godina iskustva i položen ispit iz daktilografije)

Rok: 2. IX 1981.

TLM »BORIS KIDRIĆ« ŠIBENIK

- KV varilac sa jednom godinom iskustva — na neodređeno vrijeme
- KV trgovac (poslovi nabavljača) sa jednom godinom iskustva — na neodređeno vrijeme
- KV vozač viljuškara (vozač B kateg.) sa jednom godinom iskustva — dva izvršioca — na neodređeno vrijeme
- NKV radnik — na neodređeno vrijeme
- referent unutrašnje kontrole sigurnosti saobraćaja — na neodređeno vrijeme
- NKV radnik (punilac otpornih peći) — na određeno vrijeme

Rok: 2. IX 1981.

AUTOREMONT« VODICE

- VKV ili KV automehaničar — na neodređeno vrijeme sa jednom godinom iskustva na privrednim (teškim) vozilima

Rok: 1. IX 1981.

SOUR »ŠIBENKA« OOUR »SOLARIS«

- SSS fizioterapeut — dva izvršioca — jedan na neodređeno, a drugi na određeno vrijeme

Rok: 1. IX 1981.

SIGURNOST« SPLIT OOUR »ŠIBENIK«

- čuvar fizičke i tehničke zaštite — 23 izvršioca — na neodređeno vrijeme (uvjeti: završena osnovna škola, regulirana vojna obaveza i da nije mlađi od 20, a stariji od 50 godina)

Rok: 7. IX 1981.

U SJEĆANJE

na voljenog supruga, oca i djeda

Paško Bilić

26. VIII 1979. — 26. VIII 1981.

Ponosni smo na tebe, tvoju plemenitost i ljubavšto si nam pružio i zato neizmjerno trpimo neizrecivu tugu. Svi smo te previše voljeli da bismo te ikada mogli zaboraviti.

Za tobom će vječno tugovati tvoja supruga i djeca.

Iz KK „Šibenke“**OBAVIJEST**

Obavještavamo sve cijenjene preplatnike i prijatelje kluba da će se preplata za prvenstvenu sezonu 81/82. izdavati svakog dana u klupskim prostorijama (12. kolovoza 1981.) od 8 do 13 i od 17 do 20 sati, počevši od 3. do 20. IX 1981. godine.

OBAVIJEST

Obavještavaju se građani i svi ostali korisnici naših usluga da Služba primanja malih oglasa i preplate za »Šibenski list«, natječaja, obavijesti, osmrtica i javnih zahvala

radi svakog dana, osim subote od 8 do 12 sati

u Ulici Petra Grubišića 3

Na istom mjestu uplaćuju se i želje slušalaca za Radio-Šibenik.

Cijena malog oglasnika iznosi 50 dinara. Zajedničke želje slušalaca koštaju 100, a pojedinačne 150 dinara.

INFORMATIVNI CENTAR ŠIBENIK

KRIŽALJKA

1	2	3	4	5		6	7	8	9	10		11	12	13	14	15	16
17					18		19				20		21				
22						23		24			25		26				
27		28				29		30			31		32				
39	40	41			42		43		44		45						
46			47		48		49		50								
51		52			53		54			55							
56	57	58			59		60						61		62		
63	64	65			66		67						68				
69		70		71		72		73			74		75				

VODORAVNO: 1. Njuh, 6. Bodljikavi listopadni grm, 11. Umjesto vodenog korita, kanal, 17. Nadgrobni govor, 19. Mediteranska biljka, tratorak, 21. Dio školskog namještaja, 22. Britanski transatlantski putnički brod, potonuo na prvom putovanju 1912. godine, 24. Talijanski nogometni klub iz Milana, 26. Otada, 27. Deveto i peto slovo abecede, 28. Staro oruđe za razbijanje zidova, 30. Sovjetski svemirski letač, German Stepanović, 32. Gle, eto, 34. U nekim našim krajevima, javna isprava o pravu vlasništva na nekretninama, 36. Vrsta američkog majmuna, 38. Cetvrti i drugo slovo abecede, 39. Shakespeareova tragedija, 42. Pokrajina na sjeveru Španjolske, 44. Ime našeg poznatog političara i publiciste, Kersovani, 46. Vrsta otrovne gljive, 48. Japanski političar i diplomat, Masayoshi, 50. Muslimansko žensko ime, 51. Danska mjera za kolicinu u komadima, 52. Najmanje jezera na skradinskom buku, 54. Govornik, besjednik, 56. Nabor, pregib, 58. Krepak, 60. Popisivanje, 62. Sesto i dvadesetčetvrti slovo abecede, 63. Usprkos svemu, 65. Počasni naslov Muhammedovih potomaka, 67. Toranj uz džamiju, 69. Košarkaš »Ši-

RJEŠENJE KRIŽALJKE IZ PROŠLOG BROJA:

VODORAVNO: dokaz, Arapi, Zlarin, amore, plasti, trase, naramak, oltar, TOPS, EK, kljova, aerob, siv, r, e, Ararat, Mira, TR, ormar, silan, kompas, naučit, šilok, Daint, čv, Enak, gitara, k, a, ens, Anika, amaro, UN, vala, kruta, ošišano, Itala, Kropa, animus, Ćipiko, Draga, atest.

benke», Srećko, 71. Vrsta zanimanja u građevinarstvu, 73. Grupa glazbenika, 74. Stručnjak u anatomici, 75. Vrsta morske ribe, 76. Posljednja točka dnevнog reda sastanka.

OKOMITO: 1. Znanost o povijama u atmosferi, 2. Naš slikar, Sava, 3. Močvarno zemljište, 4. Gradić u SSSR-u, 5. Lječilište namjenjeno određenoj grupi bolesti, 7. Egiptski bog Sunca, 8. Grad na otoku Šikoku u Japanu, 9. Mjesto u SAP Vojvodina, 10. Grupa slavenskih plemena u vrijeme seobe Slavena na Balkanski poluotok, 12. Kratica za »rukometni klub«, 13. Rijeka u Sudanu, 14. Radni ograč (množ.), 15. Izrađivač opanaka, 16. Najmlada vrsta zrakoplovnog sporta, 18. Francuska kratica Međunarodne amaterske ragbi federacije, 20. Naziv od milja za očevu

ili majčinu sestrnu, 23. Malena brodica na crnomorskoj obali Male Azije, 25. Skraćeni naziv za rotacijski tisak, 29. Rusko muško ime, 31. Stručnjak za liječenje bolesnih životinja, 33. Slijed, niz, 35. Skijaški centar u BiH, 37. Lonjjava, 40. Vrsta cvijeta, lala, 41. Naziv za konja mrke boje, 45. Statua, 47. Slovensko muško ime, 49. Najstniji dijelak kemijskog elementa, 53. Nagomilavanje vodene tekućine u tkivu ili organu, 55. Opisivanje, 57. Mlaka, lokva, 59. Biljni rod iz porodice borova, 61. Trajna zelen iz porodice žabljaka, 62. Narodno muško ime, 64. Najveći morski sisavac, 66. Ispravan, pošten, 68. Kratica za »Radio-televizija Zagreb«, 70. Peto i dvadesetprvo slovo abecede, 72. Znak za kemijski element radij.

M. M.

KOMBINACIJA

	1	2	3	4		5	6
A	0	15	2	12	0	16	7
B	0	9	11	1	0	13	8
C	5	0	8	0	14	6	9
D	10	3	0	7	0	4	
	10	11	12	13	14	15	16

DALI KRV

U Službi za transfuziju Medicinskog centra u Šibeniku prošlog tjedna dobrovoljno su dali krv: Nenad Zorić (V. Škorpij), Georg Mrš (Vodice), Tomislav Gega i Nikola Lovrić (TLM), Mirko Lončarić i Ljubomir Lapčević (»Podravka« Koprivnica), Željko Šimek, Branko Đuran, Dragutin Sukanec, Franjo Mikulić, Marjan Perić, Stjepan Goričanec, Franjo Jurican, Zdenko Geci, Berislav Čeček, Damir Medved, Josip Kovacić, Vladimir Brčko i Slobodan Miljković (Otok mladosti — Obonjan), Tonči Kraljević, Marinko Sladić, Boško Đurica, Ivan Vukušić, Dario Čoga, Ante Ježina, Goran Grgurić, Marinko Prodan, Vladimir Kavali, Tonči Huljev, Milan Žarković i Josip Šindilj (Šibenik).

Općinska organizacija Crvenog križa zahvaljuje svim darovateljima.

Povjesničar i književnik

Najprije treba riješiti ispunjaliku u sredini lika:

A) Pjesnik poznat po svojoj pjesmi »U pohvalu od grada Šibenika«, Petar (1526—1600), B) Predsjednik Šibenika, C) Mjesto u Srbiji nedaleko od Kragujevca, D) Predstavnik najrazvijenije životinjske skupine.

Slova iz ispunjalike treba pomoći brojeva prenijeti u okvir lika da se dobije rješenje: poznati povjesničar i književnik. Poznata mu je drama, napisana na našem jeziku »Osmančica«, scenski komad u kojem slavi kršćansku pobedu nad Turcima kod Hoćima (1580—1637).

Rješenje kombinacije iz prošlog broja: Martin Kolunić-Rota (Goreta, Ćipiko, Kutina, mlinar).

PROGRAM Radio - Šibenika

SUBOTA, 29. VIII 1981.

14.00 — Najava programa, 14.02 — Hit parada, 14.30 — Dnevnik Radio-Šibenika, 14.45 — EPP, 15.00 — Dnevne novosti Radio-Zagreba, 15.30 — Biramo melodije za kraj tjedna, 16.00 — Vjesti, 16.02 Nastavak emisije »Biramo melodiju tjedna«, 16.55 — Podsjetnik i najava programa za slijedeći dan.

NEDJELJA, 30. VIII 1981.

9.00 — Najava programa, 9.02 — Tjedna kronika, 9.15 — Dalmatinske pjesme, 9.30 — Zabavni koktel i reklamne poruke, 10.30 — Čestitke i želje slušalaca. Podsjetnik i najava programa za slijedeći dan.

PONEDJELJAK, 31. VIII 1981.

14.00 — Najava programa, 14.02 — Glazbeni koktel, 14.30 — Dnevnik Radio-Šibenika, 14.45 — EPP, 15.00 — Dnevne novosti Radio-Zagreba, 15.30 — Pjesme i plesovi naših naroda, 16.00 — Vjesti, 16.02 — Time-out, 16.55 — Podsjetnik i najava programa za slijedeći dan.

UTORAK, 1. IX 1981.

14.00 — Najava programa, 14.02 — Zabavljiva vas... 14.30 — Dnevnik Radio-Šibenika, 14.45 — EPP, 15.00 — Dnevne novosti Radio-Zagreba, 15.30 — Nekad popularne melodije, 16.00 — Vjesti, 16.02 — Izbor zabavnih melodija, 16.55 — Podsjetnik i najava programa za slijedeći dan.

SRIJEDA, 2. IX 1981.

14.00 — Najava programa, 14.02 — U zabavnom tonu, 14.30 — Dnevnik Radio-Šibenika, 14.45 — EPP, 15.00 — Dnevne novosti Radio-Zagreba, 15.30 — Sviraju zabavni orkestri, 16.00 — Vjesti, 16.02 — Melodije za vaš poslijepodnevni odmor, 16.55 — Podsjetnik i najava programa za slijedeći dan.

ČETVRTAK, 3. IX 1981.

14.00 — Najava programa, 14.02 — Dalmacija u pjesmi, 14.30 — Dnevnik Radio-Šibenika, 14.45 — EPP, 15.00 — Dnevne novosti Radio-Zagreba, 15.30 — Parada domaćih šlagera, 16.00 — Vjesti, 16.02 — Želje slušalaca, 16.15 — Melodije u znaku vikenda, 16.55 — Podsjetnik i najava programa za slijedeći dan.

PETAK, 4. IX 1981.

14.00 — Najava programa, 14.02 — Pjesmom po svijetu, 14.30 — Dnevnik Radio-Šibenika, 14.45 — EPP, 15.00 — Dnevne novosti Radio-Zagreba, 15.30 — Parada domaćih šlagera, 16.00 — Vjesti, 16.02 — Želje slušalaca, 16.15 — Melodije u znaku vikenda, 16.55 — Podsjetnik i najava programa za slijedeći dan.

KROZ Šibenik

KINEMATOGRAFI

TESLA: američki film »KAD SE BLIŽI KRAJ« (do 30. VIII)

američki film »VELIKA PLJAČKA ZLATNOG VLA-KA« (od 31. VIII — 5. IX)

SIBENIK: američki film »ZA NAS DVOJE« (do 4. IX)

20. APRILA: francuski film »ŽANDAR PROTIV MAR-SOVACA« (do 31. VIII) domaći film »EROGENA ZONA« (od 1 — 5. IX)

MALI OGLASNIK

PRODAJEM zemljište u Bićicama kod spomenika, slobođena gradnja, blizina puta, voda i struja, cijena povoljna. Ponude na adresu Maksimiljanović Zorka, Paška Trla-je 6, Šibenik.

(377)

oOo

U SLIKOVITOJ UVALI na otoku Žirju posjetite novootvoreni restoran »ŽIRJE«. Nu-di vam svakodnevno bogat izbor svježe ribe i ostale dalmatinske specijalitete uz popularnu cijenu.

(344)

oOo

PRODAJEM česticu zemlje u Vrpolju (3700 četvornih metara). Čestica se nalazi uz željezničku prugu. Javiti se na telefon 22-929 od 8 do 14 sati (osim subote i nedjelje) ili poslijepodne na 23-743.

(277)

oOo

PRODAJEM polovni crijepl i drvenu krovnu građu u odličnom stanju. Ponude na adresu Matije Gupca 95, od 9 do 12 i od 15 do 19 sati.

(399)

oOo

IZNAJMLJUJEM dvije jed-nokrevetne sobe učenicima ili studentima. Informacije na telefon 28-218.

(393)

oOo

PRODAJEM upotrebljavani crno-bijeli televizor marke »Plitvice«. Za informacije obratiti se na telefon 22-257.

(394)

oOo

SPLIT — SIBENIK mije-njam komforni trosobni stan 80 četvornih metara (dnevni i noćni dio, 2 WC, 2 lođe, telefon) u Splitu III za dva ma-jna u Šibeniku. Ponude pod broj 395.

oOo

IZNAJMLJUJEM uređen po-slovni prostor u središtu Vo-dica (110 četvornih metara). Podesan za uređenje restaura-ja, konobe i slično. Samo oz-biljne ponude na telefon 22-241 od 11 do 14 sati.

(396)

oOo

PRODAJEM novu GIBSON L-6S gitaru sa koferom, ori-ginal USA, Di Marzio. Infor-macije na telefon 83-166, hotel »Olimpia« Vodice, Brani-slav.

(397)

oOo

RIJEKA — SIBENIK. Mi-jenjam dvosobni stan u Rije-ci (novogradnja — Drenova) za isti ili odgovarajući u Šibeniku. Adresa u uredništvu lista.

(398)

ŠTEDITE

KOD JADRANSKE
BANKE

Važniji telefoni

Služba pomoći — informacije na cestama
Dežurna služba milicije 987
Saobraćajna milicija 22-323
Hitna pomoć 22-731
Operativno-informativni centar općine 94
Elektra 28-022
Vodovod 22-680
Informacije 22-277
Željeznička stanica 968
Autobusni kolodvor 23-696
Jadrolinija 22-087
Vatrogasna jedinica 23-468
987
22-323
22-731
94
28-022
22-680
22-277
968
23-696
22-087
23-468
22-222